

705.

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 82/20, 86/22 i 4/23), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. aprila 2023. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZRADI IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG PROJEKTA ZA LOKALITET
HOTELA „GALEB“, OPŠTINA ULCINJ**

Član 1

Pristupa se izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta za lokalitet hotela „Galeb“, Opština Ulcinj („Službeni list CG - Opštinski propisi“, broj 40/12) (u daljem tekstu: Izmjene i dopune UP-a).

Član 2

Izmjene i dopune UP-a rade se u granicama važećeg plana, odnosno obuhvataju područje površine cca 4,25 ha.

Član 3

Finansijska sredstva potrebna za izradu Izmjena i dopuna UP-a obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za ekologiju, prostorno planiranje i urbanizam u iznosu od 15.000,00 eura.

Član 4

Rok za izradu Izmjena i dopuna UP-a je 6 mjeseci od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 5

Izmjene i dopune UP-a izrađuju se na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-332/23-1981/2
Podgorica, 26. aprila 2023. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
dr **Dritan Abazović**, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK ZA IZRADU IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG PROJEKTA ZA LOKALITET HOTELA "GALEB", OPŠTINA ULCINJ

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Izmjena i dopuna urbanističkog projekta za lokalitet hotela "Galeb" u Ulcinju (u daljem tekstu: Izmjene i dopune UP) je da se obezbijede planski preduslovi za izgradnju luksuznog hotela visoke kategorije uz uspostavljanje prepoznatljive arhitektonske fizionomije kompleksa u zahvatu UP-a, kao dijela urbane morfologije, a sve u skladu sa planskim opredjeljenjima, smjernicama i kriterijumima sadržanim u planskoj dokumentaciji višeg reda.

Za ovaj prostor urađen je Urbanistički projekat koji je još uvijek važeći planski dokument a njegova izmjena je uslovljena protokom vremena od njegovog donošenja kao i potrebom da se izvrši usklađivanje sa trenutno važećom regulativom koja se odnosi na turističke standarde. Iz tog razloga izmjene planskog dokumenta rade se u dijelu Idejnog rješenja koje predstavlja sastavni dio planskog dokumenta shodno Zakonu.

Pravni osnov za izradu i donošenje Izmjena i dopuna UP-a sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu Izmjena i dopuna UP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Površina obuhvata Izmjena i dopuna UP-a iznosi cca 4,25 ha.

Slika broj 1: Obuhvat Izmjena i dopuna UP-a

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

Prilikom izrade Izmjena i dopuna UP-a, planerski pristup je neophodno bazirati na:

- analizi i ocjeni postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- sagledavanju potencijala i ograničenja konkretne lokacije;
- analizi uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;
- sagledavanju seizmičkih podloga i seizmičke mikroronizacije urbanog područja Ulcinj;
- sagledavanju mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planskog dokumenta;
- primjeni važećih turističkih standarda za luksuzne hotele visoke kategorije.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija uređenja prostora u obuhvatu Izmjena i dopuna UP-a treba da prati viziju razvoja grada, koji, kao važan prostorni, ekonomski i društveni resurs Crme Gore, treba da se usmjereno i kontrolisano razvija, koristeći na održiv način svoje prirodne, kulturne i stvorene potencijale.

Veoma je važno budući kompleks posmatrati kao neodvojiv dio prostora grada Ulcinja, gdje cilj treba da bude prije svega na afirmaciji kvaliteta projektovanja i izgradnje (jednostavna i neusiljena veza sa tokovima pješačkog i kolskog saobraćaja...)

Jedan od bitnih principa na kojima treba bazirati idejno rješenje treba da bude i afirmacija zatečenih graditeljskih i pejzažnih vrijednosti na lokaciji, koncipiranje projektnog rješenja u skladu sa klimatskim karakteristikama područja, na način da se doprinese poboljšanju mikroklimatskih uslova na lokaciji i sl.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu Izmjena i dopuna UP potrebno je u skladu planskim rješenjem, programirati turističke sadržaje, uz poštovanje svih ograničenja kako sa aspekta zaštite kulturnih dobara imajući u vidu da se predmetni prostor nalazi u okruženju kulturno-istorijske urbane cjeline Starog grada i jedinstvene ambijentalne vrijednosti, tako i sa aspekta zaštite životne sredine i drugih ograničenja (klimatske promjene, erozija, seizmika...) u cilju očuvanja ambijenta, identiteta i osobenosti po kojima je predmetno područje prepoznatljivo.

Kroz izradu Izmjena i dopuna UP potrebno je maksimalno očuvati postojeće javne površine, uz posebnu zaštitu zelenih površina.

Kroz izradu Izmjena i dopuna UP-a potrebno je, u skladu sa karakterom područja, prirodnim karakteristikama, namjenama i prostornim pokazateljima definisanim planom, izgrađenog konteksta, stvoriti predušlove za:

- Planiranje nove gradnje na način da se stvori kvalitetan prostor u funkcionalnom, oblikovnom i ambijentalnom smislu;
- Provjeru programa/programskih sadržaja, kroz idejno rješenje;

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za sadržaje planirane Izmjena i dopuna UP, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata plana, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propiše nadležni organi, institucije i preduzeća. Potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama i dati smjernice za izradu projekata pejzažne arhitekture.

Izmjenama i dopunama UP treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i uklapanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
- uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
- funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
- povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
- linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
- usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
- potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Plan raditi u digitalnom obliku. Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena. Grafičke priloge uraditi sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

Izmjene i dopune UP uraditi u svemu u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

Posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unaprjeđenju identiteta prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade Izmjena i dopuna UP-a pridržavati se postupka propisanog Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata i Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Sl. list CG", broj 88/17), a na šta upućuje član 218 stav 2 Zakona.

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

U pogledu propisanog sadržaja, kao i u pogledu nivoa detaljnosti i obima obrade Izmjena i dopuna UP-a potrebno je pridržavati Pravilnika o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), a kako upućuje član 212 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Izmjene i dopune UP-a izrađuju se na topografsko-katastarskim planovima razmjere 1:1.000; 1:500 ili 1:250 i po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu.

Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS fromatu.

Izmjene i dopune UP-a se izrađuju na topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentiraju se na topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU URBANISTIČKOG PROJEKTA

Rukovodilac izrade Izmjena i dopuna UP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, faze: Nacrt plana i Predlog plana, u skladu sa Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt Izmjena i dopuna UP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog Izmjena i dopuna UP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog Izmjena i dopuna UP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju Izmjena i dopuna UPL-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

706.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 82/20, 86/22 i 4/23), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. aprila 2023. godine, donijela je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADE IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG
PROJEKTA ZA LOKALITET HOTELA „GALEB”, OPŠTINA ULCINJ I VISINI NAKNADE
ZA RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU IZMJENA I DOPUNA
URBANISTIČKOG PROJEKTA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta za lokalitet hotela „Galeb”, Opština Ulcinj (u daljem tekstu: Izmjene i dopune UP-a) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta.
2. Za rukovodioca izrade Izmjena i dopuna UP-a određuje se Ksenija Vukmanović, dipl.ing.arh.
3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 15.000,00 eura.
4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.
5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 07-332/23-1981/2

Podgorica, 26. aprila 2023. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
dr **Dritan Abazović**, s.r.

707.

Na osnovu člana 55a stav 1 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službeni list CG”, br. 12/18, 64/20 i 59/21), na predlog Savjeta za sagledavanje epidemiološke situacije usljed pojave epidemije zarazne bolesti COVID-19 i njenog uticaja na ekonomsko stanje u Crnoj Gori, Vlada Crne Gore, na sjednici od 4. maja 2023. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O PREDUZIMANJU PRIVREMENIH MJERA USLJED POJAVE
EPIDEMIJE ZARAZNE BOLESTI COVID-19 OD VEĆEG EPIDEMIOLOŠKOG
ZNAČAJA**

Član 1

U Odluci o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti COVID-19 od većeg epidemiološkog značaja („Službeni list CG”, br. 26/22, 32/22, 38/22, 45/22, 49/22, 53/22, 58/22, 64/22, 68/22, 73/22, 82/22, 90/22, 95/22, 99/22, 104/22, 111/22, 118/22, 122/22, 126/22, 131/22, 139/22, 151/22, 4/23, 11/23, 16/23, 21/23, 28/23, 34/23, 39/23 i 43/23) u članu 3 riječi: „do 5. maja” zamjenjuju se riječima: „do 19. maja”.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 07-501/23-2073

Podgorica, 4. maja 2023. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
dr **Dritan Abazović**, s.r.

708.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2 do 4 i tačka 9 i člana 55a stav 2 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službeni list CG”, br. 12/18, 64/20 i 59/21), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU
O IZMJENAMA NAREDBE ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA
SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE
PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA

Član 1

U Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa („Službeni list CG”, br. 80/21, 84/21, 90/21, 91/21, 96/21, 102/21, 107/21, 112/21, 118/21, 120/21, 124/21, 133/21, 141/21, 3/22, 6/22, 12/22, 18/22, 24/22, 26/22, 32/22, 38/22, 45/22, 49/22, 53/22, 58/22, 64/22, 68/22, 73/22, 82/22, 90/22, 95/22, 99/22, 104/22, 111/22, 118/22, 122/22, 126/22, 131/22, 139/22, 151/22, 4/23, 11/23, 16/23, 21/23, 28/23, 34/23, 39/23 i 43/23) u članu 1 stav 1 poslije tačke 9 dodaje se nova tačka koja glasi:

„9a) obaveza pacijenata koji su upućeni na bolničko liječenje da posjeduju negativni rezultat brzog antigenskog testa na novi koronavirus (SARS-CoV-2) koji je izdat od registrovane laboratorije i nije stariji od 48 časova;”.

Član 2

U članu 2 riječi: „do 5. maja” zamjenjuju se riječima: „do 19. maja”.

Član 3

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 1-501/23-24/105

Podgorica, 4. maja 2023. godine

Ministar,
Dragoslav Šćekić, s.r.

709.

Na osnovu člana 88 stav 7 Zakona o medicinskim sredstvima* („Službeni list CG“, broj 24/19), Ministarstvo zdravlja donijelo je

PRAVILNIK O OBILJEŽAVANJU I SADRŽAJU UPUTSTVA ZA UPOTREBU MEDICINSKOG SREDSTVA

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se bliži sadržaj i način obilježavanja medicinskog sredstva, kao i sadržaj uputstva za upotrebu medicinskog sredstva.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) **dodatna naljepnica** je naljepnica koja se lijepi na originalno spoljašnje pakovanje medicinskog sredstva, koje je obilježeno na engleskom jeziku, a koja na crnogorskom jeziku i jezicima koji su u službenoj upotrebi u Crnoj Gori sadrži podatke koji se nalaze na originalnom spoljašnjem pakovanju medicinskog sredstva, kao i druge podatke u skladu sa zakonom, ovim pravilnikom i osnovnim zahtjevima za medicinska sredstva;

2) **grupa generičkih medicinskih sredstava** je skup medicinskih sredstava koji imaju istu ili sličnu upotrebu ili zajedničku tehnologiju koja im omogućava da se klasifikuju na opšti način ne odražavajući specifične karakteristike;

3) **jedinstveni identifikacioni broj medicinskog sredstva** (The Unique Device Identification UDI) je jedinstveni numerički ili alfanumerički kod koji se odnosi na medicinsko sredstvo, iz dva dijela:

- identifikator medicinskog sredstva; i
- identifikator proizvodnje.

Jedinstveni identifikacioni broj medicinskog sredstva obezbjeđuje pristup korisnim i relevantnim informacijama u vezi sa medicinskim sredstvom i čini sljedljivost medicinskog sredstva efikasnijom, omogućava lakše povlačenje medicinskog sredstva iz prometa, suzbija falsifikovanje i poboljšava sigurnost pacijenta. Jedinstveni identifikacioni broj medicinskog sredstva nije zamjena za ili dodatak propisanim zahtjevima za obilježavanje medicinskog sredstva;

4) **medicinsko sredstvo za jednokratnu upotrebu** je medicinsko sredstvo koje je namijenjeno da se upotrijebi samo jednom za jednog pacijenta tokom jedne procedure. Medicinsko sredstvo za jednokratnu upotrebu može tokom jedne procedure da se upotrebljava više puta na istom pacijentu ili na istom pacijentu u produženom vremenskom periodu trajanja jedne procedure. Kritično medicinsko sredstvo za jednokratnu upotrebu je medicinsko sredstvo za jednokratnu upotrebu namijenjeno za upotrebu za hirurške invazivne procedure;

5) **naljepnica** je pisana, štampana ili grafička informacija koja se nalazi na medicinskom sredstvu, na pakovanju svakog sastavnog dijela medicinskog sredstva ili na pakovanju sistema ili kompleta i sadrži podatke o ovlašćenom predstavniku proizvođača i broju rješenja o registraciji medicinskog sredstva. Naljepnica sa podatkom o broju rješenja o registraciji medicinskog sredstva u Crnoj Gori može da se nalazi i na uputstvu za upotrebu;

6) **ovlašćeni predstavnik proizvođača medicinskog sredstva** (u daljem tekstu: ovlašćeni predstavnik) je pravno ili fizičko lice sa sjedištem ili boravkom, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori koje je proizvođač sa sjedištem i proizvođač koji nema sjedište u Crnoj Gori u pisanoj formi ovlastio da postupa u njegovo ime i da vodi postupke propisane ovim zakonom i koje je odgovorno za sigurnost i performanse određenog medicinskog sredstva na isti način kao i proizvođač tog medicinskog sredstva;

7) **proizvođač medicinskog sredstva** (u daljem tekstu: proizvođač) je pravno ili fizičko lice odgovorno za njegov dizajn, proizvodnju, pakovanje i obilježavanje prije nego što ga stavi u promet pod svojim imenom, bez obzira da li je ove aktivnosti izvršio samostalno ili ih je u njegovo ime izvršilo drugo lice;

8) **serija je definisana količina polaznih materijala** (polaznih supstanci ili materijala za pakovanje) ili proizvoda izrađenih tokom jednog procesa proizvodnje, odnosno izrade ili u seriji procesa proizvodnje, a koja zbog toga treba da bude homogena. Serija podrazumijeva ukupnu količinu medicinskog sredstva, koja je proizvedena, odnosno izrađena od iste početne količine polaznih materijala tokom jednog procesa proizvodnje, odnosno izrade i jednog postupka sterilizacije, a u slučaju kontinuirane proizvodnje, odnosno izrade, ukupna količina medicinskog sredstva koja je proizvedena, odnosno izrađena u određenom periodu;

9) **spoljašnje pakovanje medicinskog sredstva** je pakovanje u kome se nalazi unutrašnje pakovanje medicinskog sredstva;

10) **unutrašnje pakovanje medicinskog sredstva** je pakovanje sa kojim je medicinsko sredstvo u neposrednom kontaktu;

11) **uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva** su informacije o medicinskom sredstvu koje obezbjeđuje proizvođač potrebne za njegovu sigurnu i pravilnu upotrebu u odnosu na obučenosť i znanje potencijalnog pacijenta, odnosno korisnika, kao i informacije o očekivanom djelovanju medicinskog sredstva i mjerama opreza koje je potrebno preduzeti prilikom upotrebe medicinskog sredstva. Uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva koje upotrebljavaju zdravstveni radnici proizvođač može dostaviti i u elektronskom obliku.

Obilježavanje

Član 4

Obilježavanje medicinskog sredstva vrši se navođenjem podataka o medicinskom sredstvu na spoljašnjem i unutrašnjem pakovanju medicinskog sredstva.

Podaci na spoljašnjem ili unutrašnjem pakovanju

Član 5

Na spoljašnjem ili unutrašnjem pakovanju medicinskog sredstva navode se:

1) podaci o proizvođaču i ovlašćenom predstavniku proizvođača (naziv i sjedište, odnosno ime, prezime, adresa prebivališta, odnosno boravišta);

2) broj i datum rješenja o registraciji medicinskog sredstva;

3) naziv medicinskog sredstva (zaštićeni naziv i/ili opisni naziv sa ili bez znaka ili imena proizvođača, koji je u vezi sa grupom generičkih medicinskih sredstava);

4) CE znak ili drugi znak usaglašenosti medicinskog sredstva i identifikacioni broj tijela za ocjenjivanje usaglašenosti koje je odobrilo označavanje medicinskog sredstva znakom usaglašenosti;

5) potrebne oznake, kao što su: „sterilno“, „za jednokratnu upotrebu“, „medicinsko sredstvo izrađeno po narudžbi“, „za kliničko ispitivanje“, „besplatan uzorak, nije za prodaju“, „samo za procjenu performansi“ i slično;

6) jedinstveni identifikacioni broj medicinskog sredstva (UDI-DI), ako je dodijeljen od strane proizvođača;

7) uslovi čuvanja, ako je potrebno;

- 8) namjena, ako namjena medicinskog sredstva nije čigledna;
- 9) upozorenje: „Prije upotrebe pročitati uputstvo“, ako je to izvodljivo, odnosno opšteprihvaćeni simbol koji upućuje na uputstvo za upotrebu;
- 10) tekst uputstva za upotrebu, ako je to izvodljivo;
- 11) šifra serije kojoj prethodi riječ „SERIJA“ ili serijski broj, odnosno broj lota medicinskog sredstva, bez slovnih skraćenica, odnosno uz korišćenje skraćenica „Lot“ ili „SN“ ako u odnosu na veličinu pakovanja medicinskog sredstva tehnički nije moguće navesti podatke bez skraćenica;
- 12) datum proizvodnje, ako je potrebno;
- 13) rok upotrebe, ako je određen od strane proizvođača;
- 14) potrebna upozorenja i mjere opreza, i
- 15) drugi podaci, u skladu sa osnovnim zahtjevima za medicinska sredstva.

Naziv medicinskog sredstva koje slijepa i slabovida lica mogu samostalno da upotrebljavaju navodi se i na Brajevom pismu, ako je to izvodljivo.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, podaci iz tač. 7, 8, 14 i 15 mogu da se navedu u uputstvu za upotrebu medicinskog sredstva, ako zbog veličine pakovanja medicinskog sredstva tehnički nije izvodljivo da se navedu na spoljašnjem ili unutrašnjem pakovanju.

Način obilježavanja

Član 6

Podaci na spoljašnjem i unutrašnjem pakovanju medicinskog sredstva treba da budu neizbrisivi, čitljivi, razumljivi i postojani.

Podaci na spoljašnjem pakovanju medicinskog sredstva navode se bez skraćenica, ako je to izvodljivo.

Obilježavanje medicinskog sredstva na više jezika

Član 7

Podaci koji su navedeni na spoljašnjem i unutrašnjem pakovanju medicinskog sredstva na više jezika treba da budu identični na svim jezicima, osim podataka o ovlašćenom predstavniku proizvođača i broju rješenja o registraciji medicinskog sredstva u Crnoj Gori.

Rok upotrebe

Član 8

Na spoljašnjem i unutrašnjem pakovanju medicinskog sredstva jasno se navodi do kad se medicinsko sredstvo može sigurno koristiti, navođenjem godine i mjeseca, a, gdje je to od značaja, i dana, uz napomenu: „Važi do: godina i mjesec“, „Upotrebljivo do: godina i mjesec“ i slično.

Ako podaci iz stava 1 ovog člana ne mogu da se navedu bez skraćenica, koriste se opšteprihvaćeni simboli.

Na spoljašnjem pakovanju medicinskog sredstva navodi se rok upotrebe medicinskog sredstva nakon njegovog prvog otvaranja, ako se to medicinsko sredstvo može upotrebljavati samo u određenom roku nakon njegovog prvog otvaranja.

Na svakom medicinskom sredstvu u sastavu sistema ili kompleta navodi se njegov rok upotrebe, a na spoljašnjem pakovanju sistema ili kompleta navodi se rok upotrebe koji odgovara najkraćem roku upotrebe medicinskog sredstva u njegovom sastavu.

Rok upotrebe medicinskog sredstva ne navodi se za medicinska sredstva za koja proizvođač nije odredio rok upotrebe.

Naljepnice

Član 9

Proizvođač, ovlašćeni predstavnik proizvođača ili veleprodaja vrši lijepljenje naljepnice, odnosno dodatne naljepnice koja sadrži podatke u skladu sa zakonom, ovim pravilnikom i osnovnim zahtjevima za medicinska sredstva.

Naljepnica, odnosno dodatna naljepnica lijepi se na originalno pakovanje medicinskog sredstva na način da ne pokriva bitne podatke i obilježja (znak usaglašenosti i sl.).

Podaci o medicinskom sredstvu na naljepnici, odnosno dodatnoj naljepnici treba da budu neizbrisivi, čitljivi, razumljivi i postojani.

Sadržaj uputstva za upotrebu medicinskog sredstva

Član 10

Uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva sadrži podatke iz člana 5 stav 1 ovog pravilnika, kao i druge podatke od značaja za bezbjednu i pravilnu upotrebu u skladu sa osnovnim zahtjevima za medicinska sredstva.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, u cilju boljeg razumijevanja, uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva može da sadrži i slike, simbole ili oznake, ako su u skladu sa osnovnim zahtjevima za medicinska sredstva i ne sadrže elemente oglašavanja.

Proizvođač, odnosno ovlašćeni predstavnik proizvođača, na zahtjev organizacije slijepih, slabovidih ili lica koja imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala, treba da obezbijedi uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva u odgovarajućem obliku (Brajevo pismo, velika slova ili elektronski zvučni zapis - traka, CD, MP3 i sl.).

Uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva u elektronskom obliku

Član 11

U slučaju kad medicinsko sredstvo i prateću opremu mogu da upotrebljavaju isključivo zdravstveni radnici, proizvođač može da obezbijedi uputstvo za upotrebu tog medicinskog sredstva u elektronskom obliku koje zamjenjuje uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva u štampanom obliku.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, prije stavljanja na tržište medicinskog sredstva, proizvođač vrši procjenu rizika i obezbjeđuje da uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva u elektronskom obliku ne izaziva rizik po javno zdravlje.

Način dostavljanja i korišćenja uputstva za upotrebu medicinskog sredstva u elektronskom obliku sporazumno utvrđuju proizvođač, odnosno ovlašćeni predstavnik proizvođača i zdravstvena ustanova.

Zdravstvena ustanova može, u slučaju nepoštovanja sporazuma iz stava 3 ovog člana, da traži dostavljanje uputstva za upotrebu medicinskog sredstva u štampanom obliku.

Stupanje na snagu

Član 12

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 5-040/23-928/3

Podgorica, 26. aprila 2023. godine

Ministar,
Dragoslav Šćekić, s.r.

710.

Na osnovu člana 65 stav 7 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca („Službeni list CG”, br. 2/17 i 3/19), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

**PRAVILNIK
O DOPUNAMA PRAVILNIKA O PRAVILIMA BORAVKA I KUĆNOM REDU U
CENTRU ZA PRIHVAT**

Član 1

U Pravilniku o pravilima boravka i kućnom redu u Centru za prihvata („Službeni list CG”, br. 61/17, 40/19 i 114/21) u članu 17 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Stranac je dužan da zajedničke prostorije održava urednim i čisti prema rasporedu koji sačinjava službenik Centra za prihvata.”

Član 2

U članu 25 na kraju stava 3 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „koji u roku od osam dana od dana prijema pritužbe donosi odluku o pritužbi.”

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ako rukovodilac ne donese odluku u roku iz stava 3 ovog člana ili ako nije zadovoljan donijetom odlukom stranac ima pravo da, u roku od osam dana nakon isteka roka iz stava 3 ovog člana, podnese pisanu pritužbu rukovodiocu organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova u okviru koje se nalazi Centar za prihvata.”

Član 3

U članu 26a poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U roku od 48 časova od utvrđene smrti stranca, rukovodilac sastavlja izvještaj u vezi sa okolnostima smrti i preduzetim mjerama i dostavlja ga rukovodiocu organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova u okviru koje se nalazi Centar za prihvata.”

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

01 Broj: 040/23-25731/3

Podgorica, 3. maja 2023. godine

Ministar,
Filip Adžić, s.r.

711.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13, 47/17, 59/21, 146/21 i 3/23) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E N j E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ PREDŠKOLSKOJ USTANOVI „EKO BAJKA”,
PLJEVLJA

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj predškolskoj ustanovi „Eko bajka” u Pljevljima, za realizovanje javno važećeg obrazovnog programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja - primarni program u cjelodnevnom trajanju, u četiri vaspitne grupe u Vaspitnoj jedinici „Đepeto”.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UPI-602/23-2076/1

Podgorica, 12. aprila 2023. godine

Ministar,
mr **Miomir Vojinović**, s.r.

712.

Na osnovu člana 126 st. 2 i 5 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16, 80/20, 145/21 i 86/22), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

P R A V I L N I K
O IZMJENI PRAVILNIKA O JEDINSTVENOM KODEKSU ŠIFARA ZA UNOŠENJE PODATAKA U
MATIČNU EVIDENCIJU IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

Član 1

U Pravilniku o jedinstvenom kodeksu šifara za unošenje podataka u matičnu evidenciju iz penzijskog i invalidskog osiguranja („Službeni list RCG“, broj 5/04 i „Službeni list CG“, br. 84/09, 10/20 i 70/21) Jedinstveni kodeks šifara za unošenje podataka u matičnu evidenciju koja se vodi u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, koji je sastavni dio ovog pravilnika, mijenja se i glasi:

JEDINSTVENI KODEKS ŠIFARA ZA UNOŠENJE PODATAKA U MATIČNU EVIDENCIJU KOJA SE VODI U
 OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

Red. broj	NAZIV OBILJEŽJA	PODATAK	ŠIFRA
1.	POL	muški	1
		ženski	2
2.	OSNOV OSIGURANJA	ZA OSIGURANIKE ZAPOSLENE	
		lica zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, državnom organu, organu jedinice lokalne samouprave ili kod fizičkog lica (poslodavac)	101
		civilna lica u službi u Vojsci Crne Gore	136
		izabrana, imenovana ili postavljena lica, ako za obavljanje funkcije ostvaruju zaradu	102
		članovi upravnih odbora u javnim preduzećima i ustanovama koji za svoj rad primaju naknadu ako nijesu osigurani po drugom osnovu	157
		članovi odbora direktora u privrednom društvu i drugom pravnom licu koji za svoj rad primaju naknadu ako nijesu osigurani po drugom osnovu	158
		zaposlena lica upućena na rad u inostranstvo, odnosno zaposlena u privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu koje obavlja djelatnost ili usluge u inostranstvu, ako nijesu obavezno osigurana po propisima te zemlje, ili ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno	129
		državljeni Crne Gore koji su, na teritoriji Crne Gore, zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno	130
		državljeni Crne Gore zaposleni u inostranstvu, ako za to vrijeme nijesu obavezno osigurani kod stranog nosioca osiguranja, ili ako prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, po propisima te države, ne mogu ostvariti ili koristiti van njene teritorije, a neposredno prije odlaska u inostranstvo bili su osigurani u Crnoj Gori, odnosno ako su prije odlaska u inostranstvo imali stalno prebivalište u Crnoj Gori	103
		strani državljani i lica bez državljanstva koji su na teritoriji Crne Gore zaposleni kod stranih pravnih i fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno,	137

	odnosno ako nijesu osigurani po propisima druge države	
	strani državljani i lica bez državljanstva koji su na teritoriji Crne Gore zaposleni kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom	159
	lica za čijim je radom prestala potreba, odnosno koja su prestala da obavljaju preduzetničku djelatnost dok ostvaruju novčanu naknadu prema propisima o radu i zapošljavanju	155
	lica koja odsustvuju sa rada do navršene treće godine života djeteta	156
	lica koja obavljaju povremene i privremene poslove	121
	lica koja obavljaju poslove van prostorija poslodavca	138
	lica koja obavljaju dopunski rad kod drugog poslodavca	166
	lica koja rade sa nepunim radnim vremenom	167
	korisnici djelimične invalidske penzije koji rade 1/4 punog radnog vremena	161
	korisnici starosne penzije koji rade najmanje godinu dana	165
	lica koja rade sa polovinom punog radnog vremena zbog pojačane njege djeteta do navršene treće godine života djeteta ili njege i staranja djeteta usled teških oboljenja	160
	korisnici porodične penzije (djeca) koji su zaposleni	164
	korisnici vojne invalidske penzije, koji su zaposleni	168
	korisnici starosne penzije, članovi upravnih odbora, ako nijesu osigurani po drugom osnovu	169
	korisnici djelimične invalidske penzije, članovi upravnih odbora, ako nijesu osigurani po drugom osnovu	170
	profesionalna vojna lica u službi u Vojsci Crne Gore	408
	lica koja rade sa skraćenim radnim vremenom zbog otežanih uslova rada	409
	korisnice naknade po osnovu rođenja troje ili više djece	410
	ZA OSIGURANIKE KOJI OBAVLJAJU SAMOSTALNE DJELATNOSTI	
	lica koja samostalno obavljaju privrednu ili drugu djelatnost, ako nijesu obavezno osigurana po osnovu zaposlenja	232
	lica koja obavljaju poslove po osnovu ugovora o djelu, a nijesu osigurana po drugom osnovu	263
	lica koja obavljaju poslove po osnovu autorskog ugovora, a nijesu osigurana po drugom osnovu	266
	lica koja obavljaju poslove po osnovu drugih ugovora kod kojih za izvršeni posao ostvaruju naknadu, a nijesu osigurana po drugom osnovu	267
	sveštenici i vjerski službenici, ako nijesu obavezno osigurani po drugom osnovu	250
	korisnici starosne penzije najmanje godinu dana	269
	korisnici porodične penzije (djeca koja obavljaju samostalnu djelatnost)	270
	korisnici porodične penzije koji obavljaju i poslove po osnovu ugovora o djelu, odnosno poslove po osnovu autorskog ugovora, kao i poslove po osnovu drugih ugovora, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu, a nijesu osigurani po drugom osnovu	271
	korisnici djelimične invalidske penzije koji obavljaju samostalnu djelatnost	272
	korisnici vojne invalidske penzije koji obavljaju samostalnu djelatnost	273
	ZA OSIGURANIKE KOJI OBAVLJAJU POLJOPRIVREDNU DJELATNOST	

		poljoprivrednici	320
		članovi domaćinstva poljoprivrednika	352
		članovi mješovitog domaćinstva	353
	PRODUŽENO OSIGURANJE		407
3.	OSNOV PRESTANKA OSIGURANJA	prestanak rada poslodavca	1
		zaposlenje kod drugog poslodavca	2
		smrt	5
		ostvarivanje prava na penziju	6
		drugi razlozi	7
		prestanak rada preduzetnika	8
		prestanak obavljanja ugovorenih poslova	9
		istupanje iz osiguranja poljoprivrednika	10
		prestanak ostvarivanja novčane naknade za nezaposlena lica	11
4.	POSEBNI PODACI O OSIGURANIKU	slijepo lice	1
		lice oboljelo od distrofije ili srodnih mišićnih i neuromišićnih oboljenja	2
		lice oboljelo od paraplegije	3
		lice oboljelo od cerebralne paralize, dječje paralize ili multiple skleroze	4
		lice sa tjelesnim oštećenjem od najmanje 70%	5
		vojni invalid od I do VI grupe	6
		civilni invalid rata od I do VI grupe	7
5.	KORISNIK PRAVA IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA	penzije	1
		ostala prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja	2
6.	OPŠTINA NA ČIJEM PODRUČJU SE NALAZI SJEDIŠTE OBVEZNIKA PLAĆANJA DOPRINOSA	Andrijevića	20222
		Bar	20010
		Berane	20079
		Bijelo Polje	20028
		Budva	20036
		Gusinje	20273
		Danilovgrad	20044
		Žabljak	20052
		Kolašin	20087
		Kotor	20095
		Mojkovac	20109
		Nikšić	20117
		Plav	20125
		Plužine	20133
		Podgorica	20176
		Petnjica	20265
		Pljevlja	20141
		Rožaje	20150
		Tivat	20168
		Tuzi	20257
		Ulcinj	20184
		Herceg Novi	20192
		Cetinje	20206
		Šavnik	20214
		Zeta	20281
7.	STAŽ OSIGURANJA	STAŽ OSIGURANJA KOJI SE RAČUNA SA EFEKTIVNIM TRAJANJEM	
		vrijeme provedeno na radu, odnosno osiguranju po osnovu zaposlenja	0050

		vrijeme provedeno u obavljanju samostalne djelatnosti	0051
		vrijeme po prestanku obaveznog osiguranja za koje je plaćen doprinos - produženo osiguranje	0052
		vrijeme za koje je osiguranik u skladu sa propisima o radu odsustvovao sa rada do navršene treće godine života djeteta	0056
		vrijeme provedeno u obavljanju poljoprivredne djelatnosti	0071
		vrijeme provedeno u obavljanju poslova van prostorija poslodavca	0089
		vrijeme za koje osiguranik, u skladu sa propisima o radu i zapošljavanju, prima novčanu naknadu	0094
		vrijeme provedeno u obavljanju privremenih i povremenih poslova	0096
		staž nezaposlenog invalida rada u periodu od 1. januara 2004. godine	0057
		staž zaposlenog invalida rada druge kategorije u periodu od 1. januara 2004. godine	0058
		STAŽ OSIGURANJA KOJI SE RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM	
		za stepen uvećanja 12/14	1214
		za stepen uvećanja 12/15	1215
		za stepen uvećanja 12/16	1216
		za stepen uvećanja 12/18	1218
		ZA LICA IZ ČLANA 197A STAV 1 TAČ. 1, 2 I 5 ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU (U DALJEM TEKSTU: ZAKON)	
		za stepen uvećanja 12/14	5815
		za stepen uvećanja 12/16	5811
		za stepen uvećanja 12/18	5914
		ZA LICA IZ ČLANA 197A STAV 1 TAČ. 3 I 4 ZAKONA	
		za stepen uvećanja 12/14	6013
		za stepen uvećanja 12/15	6601
		za stepen uvećanja 12/16	6014
		za stepen uvećanja 12/18	6001
		STAŽ OSIGURANJA U DVOSTRUKOM TRAJANJU	
		staž osiguranja u dvostrukom trajanju vojnim osiguranicima	6020
		staž osiguranja u dvostrukom trajanju za lica iz člana 15 Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika operativne jedinice za zaštitu i spašavanje, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu („Službeni list CG“, br. 61/08, 31/17 i 46/19)	6021
	POSEBAN STAŽ	osiguraniku ženi za djecu koju je rodila, uračunava se poseban staž šest mjeseci po djetetu	4001
		osiguraniku se u poseban staž uračunava vrijeme provedeno na odsluženju vojnog roka od 1. septembra 2022. godine (Zakon o dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, „Službeni list CG“, broj 145/21)	4002
8.	ORGANIZACIONA JEDINICA FONDA	Centralna služba Podgorica	2000
		Područno odjeljenje Bijelo Polje	3102
		Područno odjeljenje Berane	3107
		Područno odjeljenje Pljevlja	3114
		Područno odjeljenje Kotor	3109
		Područno odjeljenje Cetinje	3120
		Područno odjeljenje Nikšić	3111
		Područno odjeljenje Podgorica	3117
		Područno odjeljenje Bar	3101
		Područno odjeljenje Herceg Novi	3119

		Inostrano osiguranje	3030
		Drugostepeni postupak	2050
9.	DRŽAVA	Albanija	AL
		Alžir	DZ
		Američka Samoa	AS
		Andora	AD
		Angola	AO
		Angvila	AI
		Antarktik	AQ
		Antigva i Barbuda	AG
		Argentina	AR
		Armenija	AM
		Aruba	AW
		Australija	AU
		Austrija	AT
		Avganistan	AF
		Azerbejdžan	AZ
		Bahami	BS
		Bahrein	BH
		Bangladeš	BD
		Barbados	BB
		Belgija	BE
		Belize	BZ
		Bjelorusija	BY
		Benin	BJ
		Bermudi	BM
		Bocvana	BW
		Bolivija	BO
		Bosna i Hercegovina	BA
		Božićno Ostrvo	CX
		Brazil	BR
		Brit. teritorija ind. okeana	IO
		Brunej	BN
		Bugarska	BG
		Burkina Faso	BF
		Burundi	BI
		Butan	BT
		Buve	BV
		Čad	TD
		Centralnoafrička Republika	CF
		Češka Republika	CS
		Čile	CL
		Crna Gora	ME
		Danska	DK
		Djevičanska Ostrva (Britanska)	VG
		Djevičanska Ostrva (SAD)	VI
		Dominika	DM
		Dominikanska Republika	DO
		Džibuti	DJ
		Egipat	EG
		Ekvador	EC
		Ekvatorijalna Gvineja	GQ
		El Salvador	SV
		Estonija	EE
		Etiopija	ET
		Farska Ostrva	FO
		Fidži	FJ
		Filipini	PH
		Finska	FI
		Foklandska Ostrva (Malvini)	FK

	Francuska	FR
	Francuska Gijana	GF
	Francuska Polinezija	PF
	Gabon	GA
	Gambija	GM
	Gana	GH
	Gaum	GU
	Gibraltar	GI
	Grčka	GR
	Grenada	GD
	Grenland	GL
	Gruzija	GE
	Gvadelup	GP
	Gvajana	GY
	Gvatemala	GT
	Gvineja Bisao	GW
	Haiti	HT
	Herd i Mekdonald ostrva	HM
	Holandija	NL
	Holandski Antili	AN
	Honduras	HN
	Hongkong	HK
	Hrvatska	HR
	Indija	IN
	Indonezija	ID
	Irak	IQ
	Iran	IR
	Irska	IE
	Island	IS
	Istočni Timor	TP
	Italija	IT
	Izrael	IL
	Jamajka	JM
	Japan	JP
	Jemen	YE
	Jordan	JO
	Južna Afrika	ZA
	Južna Francuska Teritorija	TF
	Kajmanska Ostrva	KY
	Kambodža	KH
	Kamerun	CM
	Kanada	CA
	Katar	QA
	Kazahstan	KZ
	Kenija	KE
	Kina	CN
	Kipar	CY
	Kirgistan	KG
	Kiribati	KI
	Kokosova (Kiling) Ostrva	CC
	Kolumbija	CO
	Komori	KM
	Kongo	CG
	Koreja	KR
	Koreja, Demok. narod. republika	KP
	Kostarika	CR
	Kuba	CU
	Kukova ostrva	CK
	Kuvajt	KW
	Laos	LA

	Lesoto	LS
	Letonija	LV
	Liban	LB
	Liberija	LR
	Libijska Arapska Džamahirija	LY
	Lihtenštajn	LI
	Litvanija	LT
	Luksemburg	LU
	Madagaskar	MG
	Maldivi	MV
	Mađarska	HU
	Majote	YT
	Makao	MO
	Malavi	MW
	Malezija	MY
	Mali	ML
	Malta	MT
	Maroko	MA
	Maršalska Ostrva	MH
	Martinik	MQ
	Mauricijus	MU
	Mauritanija	MR
	Meksiko	MX
	Mikronezija	FM
	Mjanmar	MM
	Moldavija	MD
	Monako	MC
	Mongolija	MN
	Monserat	MS
	Mozambik	MZ
	Namibija	NA
	Naum	NR
	Njemačka	DE
	Nepal	NP
	Niger	NE
	Nigerija	NG
	Nikaragva	NI
	Niue	NU
	Norfolk, Ostrvo	NF
	Norveška	NO
	Nova Kaledonija	NC
	Novi Zeland	NZ
	Obala Slonovače	CI
	Oman	OM
	Pakistan	PK
	Palau	PW
	Palestinska Oslobodilačka Org.	XP
	Panama	PA
	Papua Nova Gvineja	PG
	Paragvaj	PY
	Peru	PE
	Pitkern	PN
	Poljska	PL
	Portoriko	PR
	Portugalija	PT
	Reinon	RE
	Ruanda	RW
	Rumunija	RO
	Ruska Federacija	RU
	SAD	US

	Samoa	WS
	San Marino	SM
	Sao Tome i Principe	ST
	Saudijska Arabija	SA
	Sejšelska Ostrva	SC
	Senegal	SN
	Senpjer i Mikelon	PM
	Sent Kits-Nevis	KN
	Sent Lusija	LC
	Sent Vinsent i Grenadini	VC
	Severno Marijanska Ostrva	MP
	Sijera Leone	SL
	Singapur	SG
	Sirija Arapska Republika	SY
	Sjeverna Makedonija	MK
	Slovačka	SK
	Slovenija	SI
	Solomonska Ostrva	SB
	Somalija	SO
	Španija	ES
	Srbija	RS
	Šri Lanka	LK
	Sudan	SD
	Surinam	SR
	Švajcarska	CH
	Svalbard i Jan Majen Ostrva	SJ
	Svaziland	SZ
	Švedska	SE
	Sveta Jelena	SH
	Tadžikistan	TJ
	Tajland	TH
	Tajvan, Kineska provincija	TW
	Tanzanija	TZ
	Togo	TG
	Tokelau	TO
	Tonga	TK
	Trinidad i Tobago	TT
	Tunis	TN
	Turke i Kaikos, ostrva	TC
	Turkmenistan	TM
	Turska	TR
	Tuvalu	TV
	Uganda	UG
	Ujed. države manjih udalj. ostr	UM
	Ujedinjeni Arapski Emirati	AE
	Ukrajina	UA
	Urugvaj	UY
	Uzbekistan	UZ
	Vanuatu	VU
	Vatikan - Sveta Stolica	VA
	Velika Britanija	GB
	Venecuela	VE
	Vijetnam	VN
	Volis i Futuna, ostrva	WF
	Zair	ZR
	Zambija	ZM
	Zapadna Sahara	EH
	Zelenordska Ostrva	CV
	Zimbabve	ZW
	Generisana država	DG

		Kosovo	XK
10.	TRAJANJE RADA	staž u neprekidnom trajanju	1
		staž s prekidima	7
11.	VRSTA PRAVA	puna invalidska penzija	1
		starosna penzija i prijevremena starosna penzija	2
		porodična penzija	3
		tjelesno oštećenje	4
		djelimična invalidska penzija	41
		naknada pogrebnih troškova	50
12.	KATEGORIJA KORISNIKA	zaposleni	100
		samostalne djelatnosti	200
		poljoprivrednici	300
		korisnici srazmjerne penzije	800
		korisnici samostalne penzije	900
		korisnici starosne penzije iz člana 197a Zakona	400
		korisnici penzije ostvarene po vojnim propisima (član 215v Zakona)	700
		profesionalna vojna lica (Zakon o Vojsci Crne Gore, „Službeni list CG“, br. 51/17 i 34/19)	701
		korisnici penzije po članu 109b Zakona o unutrašnjim poslovima, koji je dodat članom 55 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 1/15)	401
		korisnici penzije po čl. 52b ili 52c Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, koji su dodati članom 33 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost („Službeni list CG“, broj 8/15)	402
		korisnici penzije po članu 180 Zakona o unutrašnjim poslovima	403
13.	UTVRĐENA INVALIDNOST	potpuni gubitak radne sposobnosti	1
		djelimični gubitak radne sposobnosti	2
14.	UZROK INVALIDNOSTI	povreda na radu	1
		profesionalna bolest	2
		bolest	3
		povreda van rada	4
		povreda van rada - u saobraćaju	5
		povreda na radu i profesionalna bolest	12
		povreda na radu i bolest	13
		povreda na radu i povreda van rada	14
		povreda na radu i povreda van rada (u saobraćaju)	15
		profesionalna bolest i bolest	23
		profesionalna bolest i povreda van rada	24
		profesionalna bolest i povreda van rada (u saobraćaju)	25
		bolest i povreda van rada	34
		bolest i povreda van rada (u saobraćaju)	35
		povreda van rada i povreda van rada (u saobraćaju)	45
15.	PRAVNI OSNOV ZA OSTVARIVANJE PRAVA		
	STAROSNA PENZIJA	član 17 stav 1 Zakona	201
		član 17 stav 2 Zakona	202
		član 18 Zakona - snižavanje starosne granice	203
		član 197 stav 1 Zakona - izuzetno od odredbe člana 17 stav 1 Zakona, osiguranik kad navrši: 1) u 2004. godini - 60 godina i 6 mjeseci života (muškarac), odnosno 55 godina i 6 mjeseci života (žena) i 19 godina i 6 mjeseci penzijskog staža 2) u 2005. godini - 61 godinu života (muškarac), odnosno 56 godina života (žena) i 19 godina penzijskog staža 3) u 2006. godini - 61 godinu i 6 mjeseci života	204

	(muškarac), odnosno 56 godina i 6 mjeseci života (žena) i 18 godina i 6 mjeseci penzijskog staža 4) u 2007. godini - 62 godine života (muškarac), odnosno 57 godina života (žena) i 18 godina penzijskog staža 5) u 2008. godini - 62 godine i 6 mjeseci života (muškarac), odnosno 57 godina i 6 mjeseci života (žena) i 17 godina i 6 mjeseci penzijskog staža 6) u 2009. godini - 63 godine života (muškarac), odnosno 58 godina života (žena) i 17 godina penzijskog staža 7) u 2010. godini - 63 godine i 6 mjeseci života (muškarac), odnosno 58 godina i 6 mjeseci života (žena) i 16 godina i 6 mjeseci penzijskog staža 8) u 2011. godini - 64 godine života (muškarac), odnosno 59 godina života (žena) i 16 godina penzijskog staža 9) u 2012. godini - 64 godine i 6 mjeseci života (muškarac), odnosno 59 godina i 6 mjeseci života (žena) i 15 godina i 6 mjeseci penzijskog staža	
	član 197b stav 1 Zakona - osiguranik iz člana 197a Zakona sa navršenih najmanje 50 godina života i 20 godina staža osiguranja, od čega najmanje 10 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem	215
	član 197b stav 3 Zakona - osiguranici iz stava 1 ovog člana koji nemaju status ovlašćenih službenih lica, odnosno profesionalnih vojnih lica, odnosno zaposlenih u organima i organizacijama koji u smislu propisa o odbrani rade na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, ako su na tim poslovima proveli najmanje 20 godina	216
	član 198 Zakona - izuzetno od odredbe člana 17 stav 2 Zakona, osiguranik žena koja navrši 35 godina staža osiguranja i: 1) u 2004. godini 50 godina i 6 mjeseci života 2) u 2005. godini 51 godinu života 3) u 2006. godini 51 godinu i 6 mjeseci života 4) u 2007. godini 52 godine života 5) u 2008. godini 52 godine i 6 mjeseci života 6) u 2009. godini 53 godine života 7) u 2010. godini 53 godine i 6 mjeseci života 8) u 2011. godini 54 godine života 9) u 2012. godini 54 godine i 6 mjeseci života	205
	član 199 Zakona - izuzetno od odredbe člana 18 stav 2 Zakona, snižavanje starosne granice osiguraniku - ženi najviše do: 1) u 2004. godini - 50 godina i 6 mjeseci 2) u 2005. godini - 51 godinu 3) u 2006. godini - 51 godinu i 6 mjeseci 4) u 2007. godini - 52 godine 5) u 2008. godini - 52 godine i 6 mjeseci 6) u 2009. godini - 53 godine 7) u 2010. godini - 53 godine i 6 mjeseci 8) u 2011. godini - 54 godine 9) u 2012. godini - 54 godine i 6 mjeseci	206
	član 215 stav 1 Zakona - ponovno određivanje visine penzije korisniku starosne penzije iz člana 112 stav 1 Zakona	207
	član 215 st. 6 i 7 Zakona - ponovno određivanje penzije korisniku iz člana 112 stav 1 Zakona koji je pravo ostvario po posebnim uslovima, povoljnijim od opštih uslova	208

	član 215v Zakona, korisnik prava na starosnu penziju koju je ostvario po vojnim propisima	214
	državni funkcioner koji je funkciju obavljao najmanje dva mandata i ima najmanje 20 godina penzijskog staža i najmanje 55 godina života muškarac, odnosno 50 godina žena (Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, „Službeni list CG“, br. 33/08, 76/09 i 7/10)	210
	državni funkcioner koji je funkciju obavljao najmanje tri mandata i ima najmanje 15 godina penzijskog staža (Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, „Službeni list CG“, br. 33/08, 76/09 i 7/10)	211
	državni funkcioner koji je obavljao funkciju predsjednika Crne Gore (Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, „Službeni list CG“, br. 33/08, 76/09 i 7/10)	212
	član 108 Zakona o sprječavanju korupcije („Službeni list CG“, br. 53/14 i 42/17)	213
	član 17 stav 3 Zakona, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 14/10) i izmijenjen članom 1 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 145/21) - osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navršši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u rudnicima staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem	217
	član 17a Zakona, koji je dodat članom 4 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 78/10) i član 197lj Zakona, koji je dodat članom 36 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 80/20) - osiguranik stiče pravo na prijevremenu starosnu penziju	218
	član 197đ Zakona, koji je dodat članom 25 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 78/10)	219
	član 198a Zakona, koji je dodat članom 27 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 78/10)	220
	član 197z Zakona, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 34/11)	221
	član 197i Zakona, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 34/11)	222
	član 197j Zakona, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 38/13)	223
	član 197k Zakona, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 60/14)	224
	član 109b Zakona o unutrašnjim poslovima, koji je dodat članom 55 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 1/15)	225
	član 52b Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, koji je dodat članom 33 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost („Službeni list CG“, broj 8/15)	226
	član 52c Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost,	227

	koji je dodat članom 33 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost („Službeni list CG“, broj 8/15)	
	član 197l Zakona, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 10/15)	228
	član 180 Zakona o Vojsci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 51/17) i izmijenjen članom 91 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojsci Crne Gore („Službeni list CG“, broj 34/19)	229
	član 215 st. 6 i 7 Zakona, koji je izmijenjen i dopunjen članom 39 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 80/20)	209
	član 112 stav 3 Zakona, koji je dodat članom 20 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 80/20)	230
	član 180 Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 70/21), u primjeni od 1. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine	235
	član 190a Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, koji je dodat članom 1 Zakona o dopuni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list CG“, broj 145/21), u primjeni od 1. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine.	236
	član 46f Zakona o zaštiti i spašavanju, koji je dodat članom 2 Zakona o dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG“, broj 146/21), u primjeni od 1. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine.	237
	član 17 stav 3 Zakona, koji je izmijenjen članom 1 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 145/21) - osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navrší 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima u sektoru metaloprerađivačke industrije na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.	238
	član 197m Zakona, koji je dodat članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 145/21) - osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 30 godina staža osiguranja. U primjeni od 8. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine.	239
	član 197m Zakona, koji je dodat članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 145/21) - osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima najmanje 20 godina	240

	<p>efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru metaloprerađivačke industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. U primjeni od 8. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine.</p>	
	<p>član 197m Zakona, koji je dodat članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 145/21) - osiguranik kome je u sektoru rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 30 godina staža osiguranja. U primjeni od 8. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine</p>	241
	<p>član 197m Zakona, koji je dodat članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 145/21) - osiguranik kome je u sektoru rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru rudarske industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. U primjeni od 8. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine.</p>	242
	<p>član 180 Zakona o unutrašnjim poslovima, koji je izmijenjen članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 3/23) - policijskom službeniku kojem na lični zahtjev i uz saglasnost direktora Policije prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navrši najmanje 50 godina života i 30 godina staža osiguranja od kojih najmanje 10 godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. U primjeni od 1. januara 2023. do 31. decembra 2025. godine.</p>	243
	<p>član 180 Zakona o unutrašnjim poslovima, koji je izmijenjen članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 3/23) - policijskom službeniku kojem na lični zahtjev i uz saglasnost direktora Policije prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navrši 40 godina staža osiguranja i najmanje 50 godina života. U primjeni od 1.01.2023. do 31.12.2025. godine.</p>	244
	<p>član 180 Zakona o unutrašnjim poslovima, koji je izmijenjen članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 3/23) - policijskom službeniku Ministarstva koji vrši poslove u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima iz člana 2 Zakona o unutrašnjim poslovima - poslove bezbjednosnog nadzora i bezbjednosne zaštite Ministarstva, kojem na lični zahtjev i uz saglasnost Ministra prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navrši najmanje 50 godina života i 30 godina staža osiguranja od kojih najmanje 10 godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja</p>	245

		računa sa uvećanim trajanjem. U primjeni od 1. januara 2023. do 31. decembra 2025. godine.	
		član 180 Zakona o unutrašnjim poslovima, koji je izmijenjen članom 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list CG“, broj 3/23) - policijskom službeniku Ministarstva koji vrši poslove u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima iz člana 2 Zakona o unutrašnjim poslovima - poslove bezbjednosnog nadzora i bezbjednosne zaštite Ministarstva, kojem na lični zahtjev i uz saglasnost Ministra prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navršši 40 godina staža osiguranja i najmanje 50 godina života. U primjeni od 1. januara 2023. do 31. decembra 2025. godine.	246
		član 190a Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, koji je izmijenjen članom 1 Zakona o izmjeni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list CG“, broj 3/23) - službenik obezbjeđenja i drugi zaposleni u Upravi kojem na lični zahtjev i uz saglasnost direktora Uprave prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navršši najmanje 50 godina života i 30 godina staža osiguranja, od kojih najmanje 10 godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. U primjeni od 1. januara 2023. do 31. decembra 2025. godine.	247
		član 190a Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, koji je izmijenjen članom 1 Zakona o izmjeni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list CG“, broj 3/23) - službenik obezbjeđenja i drugi zaposleni u Upravi kojem na lični zahtjev i uz saglasnost direktora Uprave prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navršši 40 godina staža osiguranja. U primjeni od 1. januara 2023. do 31. decembra 2025. godine.	248
		član 46f Zakona o zaštiti i spašavanju, koji je izmijenjen članom 1 Zakona o izmjeni Zakona o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG“, broj 3/23) - pripadnik službe zaštite kojem na lični zahtjev i uz saglasnost komandira službe zaštite prestane radni odnos, ima pravo na penziju ukoliko navršši najmanje 50 godina života i 30 godina staža osiguranja od kojih najmanje 10 godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. U primjeni od 1. januara 2023. do 31. decembra 2025. godine.	249
	INVALIDSKA PENZIJA	član 37 stav 1 tačka 1 Zakona - po osnovu gubitka radne sposobnosti iz člana 30 st. 1 i 2 Zakona, prouzrokovane povredom na radu ili profesionalnom bolešću - bez obzira na dužinu staža osiguranja	101
član 37 stav 1 tačka 2 Zakona - po osnovu gubitka radne sposobnosti iz člana 30 st. 1 i 2 Zakona, prouzrokovane povredom van rada ili bolešću - pod uslovom da je gubitak radne sposobnosti nastao prije navršenja godina života utvrđenih u članu 17 stav 1 Zakona i članu 197đ stav 6 Zakona		102	
član 37 stav 2 tačka 1 Zakona - po osnovu invalidnosti,		103	

		prouzrokovane bolešću ili povredom van rada, nastale do navršene 20. godine života	
		član 37 stav 2 tačka 2 Zakona - po osnovu invalidnosti prouzrokovane bolešću ili povredom van rada nastale od 20. godine do navršene 30. godine života	104
		član 39 stav 5 Zakona - po osnovu invalidnosti prouzrokovane sticanjem više uzroka	105
		član 39 stav 6 Zakona - po osnovu invalidnosti prouzrokovane sticanjem više uzroka kada su ispunjeni uslovi za sticanje prava na invalidsku penziju samo po osnovu invalidnosti prouzrokovane povredom na radu ili profesionalnom bolešću	106
		član 14 stav 1 tačka 1 Zakona - po osnovu invalidnosti i tjelesnog oštećenja prouzrokovanih povredom na radu ili profesionalnom bolešću lica koja se nalaze na stručnom osposobljavanju, dokvalifikaciji ili prekvalifikaciji, koja uputi Zavod za zapošljavanje Crne Gore	107
		član 14 stav 1 tačka 2 Zakona - po osnovu invalidnosti i tjelesnog oštećenja prouzrokovanih povredom na radu ili profesionalnom bolešću učenika i studenata kada se nalaze na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi	108
		član 14 stav 1 tačka 3 Zakona - po osnovu invalidnosti i tjelesnog oštećenja prouzrokovanih povredom na radu ili profesionalnom bolešću lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora dok rade u ustanovi za izdržavanje kazne zatvora (radionica, radilište i sl.)	109
		član 15 stav 1 tačka 1 Zakona - po osnovu invalidnosti i tjelesnog oštećenja osiguranika i lica koja pretrpe povredu na radu učestvujući u akcijama spasavanja ili odbrane od elementarnih nepogoda ili nesreća	110
		član 15 stav 1 tačka 2 Zakona - po osnovu invalidnosti i tjelesnog oštećenja osiguranika i lica koja pretrpe povredu na radu učestvujući u vojnoj vježbi ili u vršenju drugih obaveza iz oblasti odbrane zemlje	111
		član 15 stav 1 tačka 3 Zakona - po osnovu invalidnosti i tjelesnog oštećenja osiguranika i lica koja pretrpe povredu na radu učestvujući na drugim poslovima i zadacima od opšteg interesa	112
		član 197 stav 3 Zakona - po osnovu invalidnosti prouzrokovane povredom van rada ili bolešću nastale poslije navršenja godina života propisanih za sticanje prava na starosnu penziju iz člana 197 stav 1 Zakona	113
		član 215v Zakona - korisnik prava na invalidsku penziju koju je ostvario po vojnim propisima	114
	PORODIČNA PENZIJA	član 42 stav 1 tačka 1 Zakona - penzija po osnovu smrti osiguranika koji je navršio najmanje pet godina staža osiguranja ili je ispunio uslove za starosnu ili invalidsku penziju	301
		član 42 stav 1 tačka 2 Zakona - penzija po osnovu smrti korisnika starosne ili invalidske penzije	302
		član 42 stav 2 Zakona - penzija po osnovu smrti lica iz čl. 14 i 15 Zakona	303
		član 204 Zakona - penzija po osnovu smrti lica koje je svojstvo osiguranika imalo po propisima koji su važili prije početka primjene Zakona, odnosno penzija po osnovu smrti korisnika prava po ranijim propisima	304
		član 205 st. 1 i 3 Zakona - penzija udovice koja je ispunila uslove prema propisima važećim do 31. decembra 2003. godine	305

		član 205 stav 2 Zakona - penzija udovice čiji je bračni drug umro prije početka primjene Zakona, a koja je do dana njegove smrti navršila 40 godina života	306
		član 206 Zakona - izuzetno od odredbe člana 44 stav 1 tačka 1 Zakona, penzija udovice po osnovu navršenih određenih godina života do smrti bračnog druga ako je: 1) u 2004. godini - navršila 45 godina i 6 mjeseci života; 2) u 2005. godini - navršila 46 godina života; 3) u 2006. godini - navršila 46 godina i 6 mjeseci života; 4) u 2007. godini - navršila 47 godina; 5) u 2008. godini - navršila 47 godina i 6 mjeseci života; 6) u 2009. godini - navršila 48 godina života; 7) u 2010. godini - navršila 48 godina i 6 mjeseci života; 8) u 2011. godini - navršila 49 godina života; 9) u 2012. godini - navršila 49 godina i 6 mjeseci života;	307
		član 207 Zakona - izuzetno od odredbe člana 44 stav 2 Zakona, udovica trajno zadržava pravo na porodičnu penziju koja je u toku trajanja prava stečenog po članu 44 stav 1 tač. 2 i 3 Zakona, navršila: 1) u 2004. godini - 45 godina i 6 mjeseci života; 2) u 2005. godini - 46 godina života; 3) u 2006. godini - 46 godina i 6 mjeseci života; 4) u 2007. godini - 47 godina života; 5) u 2008. godini - 47 godina i 6 mjeseci života; 6) u 2009. godini - 48 godina života; 7) u 2010. godini - 48 godina i 6 mjeseci života; 8) u 2011. godini - 49 godina života; 9) u 2012. godini - 49 godina i 6 mjeseci života	308
		član 49 Zakona - po osnovu smrti i drugog roditelja	309
		član 215 v Zakona - korisnik prava na porodičnu penziju koju je ostvario po vojnim propisima	314
		porodična penzija umrlog korisnika - državni funkcioner (Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, „Službeni list CG”, br. 33/08, 76/09 i 7/10)	310
		porodična penzija po članu 206b Zakona, koji je dodat članom 5 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG”, broj 55/16)	311
		član 108 Zakona o sprječavanju korupcije („Službeni list CG”, br. 53/14 i 42/17)	313
	NOVČANA NAKNADA ZA TJELESNO OŠTEĆENJE	visina novčane naknade za tjelesno oštećenje određuje se po članu 56 Zakona	401
	PRAVO NA NAKNADU POGREBNIH TROŠKOVA	član 57 st. 1 i 2 Zakona, u slučaju smrti korisnika penzije, licu koje izmiri troškove sahrane, pripada naknada pogrebnih troškova u visini 3 prosječne penzije u državi isplaćene u mjesecu prije smrti	501
16.	PRAVNI OSNOV ZA UTVRĐIVANJE LIČNOG KOEFICIJENTA	lični koeficijent utvrđen po članu 24 Zakona	201
		lični koeficijent utvrđen po članu 25 stav 1 Zakona	202
		lični koeficijent utvrđen po članu 25 stav 2 Zakona	203
		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 1 Zakona	204
		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 2, a u vezi sa članom 24 Zakona	205
		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 2, a u vezi sa članom 25 stav 1 Zakona	206
		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 2, a u vezi sa članom 25 stav 2 Zakona	207

		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 3, a u vezi sa članom 24 Zakona	208
		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 3, a u vezi sa članom 25 stav 1 Zakona	209
		lični koeficijent utvrđen po članu 26 stav 3, a u vezi sa članom 25 stav 2 Zakona	210
17.	SRODSTVO SA UMLIM OSIGURANIKOM, ODNOSNO KORISNIKOM PENZIJE	bračni drug – supruga	01
		razvedeni bračni drug – supruga	02
		bračni drug – suprug	03
		razvedeni bračni drug – suprug	04
		dijete	05
		pastorče	06
		usvojeno dijete	07
		dijete rođeno van braka	08
		roditelj vojni penzioner	09
		dijete partnera, kojeg je umrli osiguranik, odnosno korisnik prava izdržavao	10
		životni partner osobe istog pola	21
		životni partner osobe istog pola sa kojim je životno partnerstvo raskinuto, a pravosnažnom presudom je dosuđeno pravo na izdržavanje	22
		vanbračni drug – žena	23
		vanbračni drug – muškarac	24
		vanbračni drug – žena sa kojom je vanbračna zajednica prestala, a pravosnažnom presudom je dosuđeno pravo na izdržavanje	25
		vanbračni drug – muškarac sa kojim je vanbračna zajednica prestala, a pravosnažnom presudom je dosuđeno pravo na izdržavanje	26
18.	OSNOV UŽIVANJA PRAVA	po osnovu godina života	01
		po osnovu nesposobnosti	02
		po osnovu roditeljskih dužnosti	03
		po osnovu trudnoće	04
		po osnovu mrtvo rođenog djeteta	05
		dijete do 15 godina života	06
		dijete ako pohađa srednju školu do 20 godina života	07
		dijete ako pohađa višu školu, do 23. godine života	08
		dijete ako pohađa fakultet do 26. godine života	09
		dijete po osnovu školovanja	10
		dijete po osnovu nesposobnosti-invalidnosti	11
		dijete zbog opravdanog prekida školovanja (bolest, vojska)	12
		dijete po osnovu izdržavanja	13
		roditelj vojnog penzionera	14
		dijete do 19 godina života	15
		dijete do 24 godine života	16
		dijete do 25 godina života	17
		dijete sa smetnjama u razvoju u skladu sa propisima o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama	18
19.	OSNOV PRESTANKA PRAVA ODNOSNO OBUSTAVE ISPLATE	obustava isplate penzije zbog zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti	11
		prelazak na korišćenje starosne penzije	12
		prelazak na korišćenje invalidske penzije	13
		prelazak na korišćenje djelimične invalidske penzije	14
		prelazak na korišćenje porodične penzije	15
		prelazak na korišćenje penzije od drugog fonda	16
		gubitak prava na penziju	17
		trajni prestanak prava na porodičnu penziju jedinog korisnika prava	18

		privremeni prestanak prava kad postoji mogućnost ponovnog uspostavljanja prava	19
		prestanak prava na penziju zbog smrti korisnika	20
		prestanak prava u ponovnoj ocjeni uslova	21
		prelazak na korišćenje penzije po Zakonu o zaradama i drugim primanjima državnih funkcionera	22
		ostvarivanje prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece (ostvarile pravo na penziju do 31. decembra 2003. godine)	23
		ostvarivanje prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece (pravo na penziju ostvareno od 1. januara 2004. godine)	24
20.	PROCENAT TJELESNOG OŠTEĆENJA	100%	100
		90%	90
		80%	80
		70%	70
		60%	60
		50%	50
POSEBNA OBILJEŽJA			
21.	OZNAKA STAŽA	godišnji period za koji nije moguće utvrditi zaradu, osnovicu osiguranja	03
		staž priznat po osnovu njege djeteta	04
		staž za osiguranike koji plaćaju doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi nižoj od stope koja je propisana Zakonom	15
		član 193v stav 2 Zakona, koji je dodat Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, broj 79/04), a izmijenjen članom 23 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 78/10) i članom 2 Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 60/14) - korisniku privremene naknade na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao staž osiguranja računa se vrijeme primanja te naknade od 1. januara 2004. godine	05
		član 193v stav 1 Zakona, koji je dodat Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, broj 79/04), a izmijenjen članom 23 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 78/10) i članom 2 Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 60/14) - korisniku naknade za rad sa skraćenim radnim vremenom, period proveden u osiguranju sa skraćenim radnim vremenom od 1. januara 2004. godine, računa se u staž osiguranja kao da je radio sa punim radnim vremenom	06
		ugovor o djelu, odnosno drugi ugovori, ako nije osiguran po drugom osnovu	16
		staž za osiguranike iz člana 114 Zakona o radu („Službeni list CG“, broj 74/19)	18
		staž korisnika naknade po osnovu rođenja troje ili više djece (u primjeni do donošenja Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine („Službeni list CG“, broj 31/17)	19
		Privremena naknada nezaposlenim invalidima	7

		Naknada invalidima II kategorije	9
		Naknada invalidima III kategorije	10
		Naknada invalidima II i III kategorije	11
		Lični koeficijent iz člana 14 Zakona	12
		Lični koeficijent iz člana 15 Zakona	13
		Lični koeficijent za lica koja nijesu ostvarila zaradu poslije 1. januara 1970. godine	14
22.	OSNOV ZA ISPLATU ZARADE, NAKNADE, ODNOSNO OSNOVICE OSIGURANJA	Odgovarajuća šifra osnova za isplatu zarade, naknade, odnosno osnovice osiguranja za osiguranike koji ostvaruju prihode van osiguranja uzima se iz obilježja „osnov osiguranja“ pod rednim brojem 2 ovog kodeksa.	

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01-036/23-2134/5

Podgorica, 28. aprila 2023. godine

Ministar,
Admir Adrović, s.r.

713.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 40/10, 6/13 i 70/17), člana 65a stav 2 i u vezi sa članom 193b stav 2 Zakona o platnom prometu („Službeni list CG”, br. 62/13 i 111/22), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. 04. 2023. godine, donio je

ODLUKU O CENTRALNOM REGISTRU TRANSAKCIONIH RAČUNA

Član 1

Ovom odlukom propisuje se sadržina Centralnog registra transakcionih računa, kao jedinstvene informacione baze podataka o transakcionim računima za izvršavanje nacionalnih i međunarodnih platnih transakcija i njihovim vlasnicima, podaci koji se dostavljaju za potrebe tog registra, način dostavljanja podataka i način ostvarivanja uvida u podatke iz tog registra.

Član 2

U Centralni registar transakcionih računa unose se podaci o transakcionim računima otvorenim u skladu sa odlukom, kojom se uređuju bliži uslovi i način otvaranja i ukidanja transakcionih računa.

Član 3

U Centralni registar transakcionih računa obavezno se unose sljedeći podaci:

1. Broj transakcionog računa pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica - rezidenta, odnosno transakcioni račun pravnog lica ili fizičkog lica - nerezidenta (do 22 znaka):
Upisuje se broj transakcionog računa pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica- rezidenta, odnosno transakcioni račun pravnog lica ili fizičkog lica - nerezidenta za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija (18 znakova) ili za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija (22 znaka), utvrđen u skladu sa propisom kojim se uređuje struktura transakcionih računa za izvršavanje tih platnih transakcija.
2. Naziv pravnog lica, preduzetnika ili ime i prezime fizičkog lica - rezidenta, odnosno naziv pravnog lica ili ime i prezime fizičkog lica - nerezidenta (do 105 znakova):
Za rezidenta upisuje se naziv pravnog lica ili preduzetnika iz rješenja o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS), odnosno akta o registraciji kod drugog nadležnog organa, odnosno, za fizičko lice ime i prezime tog lica iz lične karte ili pasoša.
Za nerezidenta upisuje se naziv pravnog lica iz izvoda iz registra u koji je upisan, odnosno, ako je osnovan u državi u kojoj se ne vrši upis u takav registar, iz drugog validnog dokumenta o osnivanju, u skladu sa propisima države sjedišta, odnosno, za fizičko lice, ime i prezime tog lica iz pasoša ili druge odgovarajuće lične isprave.
3. Skraćeni naziv pravnog lica ili preduzetnika - rezidenta, odnosno skraćeni naziv pravnog lica - nerezidenta (do 35 znakova):
Za rezidenta upisuje se skraćeni naziv pravnog lica ili preduzetnika iz rješenja o registraciji - upisu u CRPS, odnosno akta o registraciji kod drugog nadležnog organa,
Za nerezidenta upisuje se, kada je primjenljivo, skraćeni naziv pravnog lica iz izvoda iz registra u koji je upisan, odnosno iz drugog validnog dokumenta o osnivanju.
4. Jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: opština) u kojoj se nalazi sjedište pravnog lica ili preduzetnika - rezidenta (tri znaka):
Upisuje se šifra opštine iz šifarnika opština i teritorije Crne Gore, koji utvrđuje nadležni organ.
5. Mjesto u kome se nalazi sjedište pravnog lica ili preduzetnika, odnosno prebivalište fizičkog lica - rezidenta, odnosno mjesto i država sjedišta pravnog lica ili prebivališta fizičkog lica - nerezidenta (do 35 znakova):
Za rezidenta upisuje se naziv mjesta u Crnoj Gori u kome se nalazi sjedište pravnog lica ili preduzetnika, odnosno prebivalište fizičkog lica,
Za nerezidenta upisuje se naziv mjesta i države sjedišta pravnog lica, odnosno naziv države prebivališta fizičkog lica.
6. Adresa sjedišta pravnog lica ili preduzetnika, odnosno adresa prebivališta fizičkog lica - rezidenta, odnosno adresa sjedišta pravnog lica ili prebivališta fizičkog lica - nerezidenta (do 35 znakova):
Za rezidenta upisuje se adresa sjedišta pravnog lica ili preduzetnika, odnosno adresa prebivališta fizičkog lica,
Za nerezidenta upisuje se adresa sjedišta pravnog lica, odnosno adresa prebivališta fizičkog lica i adresa privremenog boravišta fizičkog lica u Crnoj Gori, kada je to primjenljivo.
7. Oznaka transakcionog računa (jedan znak):
Upisuje se:
  - oznaka "0" - pravno lice rezident;
  - oznaka "1" - preduzetnik rezident;
  - oznaka "2" - zajednički račun;
  - oznaka "3" - fizičko lice rezident;
  - oznaka "4" - pravno lice nerezident,
  - oznaka "5" - fizičko lice nerezident.
8. Matični broj pravnog lica, matični broj ili JMB preduzetnika ili JMB fizičkog lica - rezidenta, odnosno identifikacioni broj pravnog lica ili fizičkog lica - nerezidenta (do 20 znakova):

- Za rezidenta upisuje se matični broj pravnog lica, koji po pravilu odgovara poreskom identifikacionom broju, matični broj ili JMB preduzetnika ili JMB fizičkog lica, i to: za matični broj pravnog lica - osam numeričkih znakova, za matični broj ili JMB preduzetnika – osam ili 13 numeričkih znakova, a za JMB fizičkog lica - 13 numeričkih znakova,
- Za nerezidenta pravno lice upisuje se broj iz izvoda iz registra u koji je upisan, odnosno iz drugog validnog dokumenta o osnivanju, a za nerezidenta fizičko lice upisuje se identifikacioni broj iz pasoša ili druge odgovarajuće lične isprave fizičkog lica - nerezidenta.
9. Djelatnost pravnog lica ili preduzetnika - rezidenta, odnosno djelatnost - predmet poslovanja pravnog lica - nerezidenta (do 35 znakova):
Za rezidenta upisuje se šifra djelatnosti iz obavještenja nadležnog organa,
Za nerezidenta upisuje se djelatnost - predmet poslovanja iz izvoda iz registra u koji je upisan, odnosno iz drugog validnog dokumenta o osnivanju.
10. Poreski identifikacioni broj (PIB) pravnog lica ili preduzetnika - rezidenta, odnosno poreski identifikacioni broj (PIB) pravnog lica - nerezidenta:
Za rezidenta upisuje se poreski identifikacioni broj (PIB) pravnog lica ili preduzetnika i to: za pravno lice - osam numeričkih znakova, a za preduzetnika - 13 numeričkih znakova,
Za nerezidenta upisuje se, kada je to primjenljivo, poreski identifikacioni broj (PIB) pravnog lica - osam numeričkih znakova.
11. Datum promjene (10 znakova):
Upisuje se datum promjene podataka u vezi sa transakcionim računom,
U prva dva mjesta upisuje se dan, u sljedeća dva mjesec, a u zadnja četiri godina, sa tačkama ispred oznaka mjeseca i godine (u formatu DD.MM.YYYY).
12. Status transakcionog računa (jedan znak):
Upisuje se:
- oznaka "0" - uključen;
- oznaka "1" - blokirana odobrenja;
- oznaka "2" - blokirana zaduženja;
- oznaka "3" - blokirano po osnovu prinudne naplate;
- oznaka "4" - ukinut;
- oznaka "5" - zabrana raspolaganja sredstvima,
- oznaka "8" - privremeno neaktivan.
13. Vrsta promjene (jedan znak):
Upisuje se:
- oznaka "0" - novi transakcioni račun;
- oznaka "1" - promjena podataka,
- oznaka "9" - ukinut transakcioni račun.
14. Aktivnost transakcionog računa (jedan znak):
Upisuje se:
- oznaka "0" - podliježe prinudnoj naplati,
- oznaka "2" - ne podliježe prinudnoj naplati.
15. Broj okvirnog ugovora o platnim uslugama (do 35 znakova):
Upisuje se broj okvirnog ugovora o otvaranju transakcionog računa.
16. Datum zaključenja okvirnog ugovora o platnim uslugama (10 znakova):
Upisuje se datum zaključenja okvirnog ugovora o otvaranju transakcionog računa. U prva dva mjesta upisuje se dan, u sljedeća dva mjesta mjesec, a u zadnja četiri mjesta godina, sa tačkama ispred oznaka mjeseca i godine (u formatu DD.MM.YYYY).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju zajedničkog računa:

- pod tač. 2, 3, 4, 5, 6 i 9 unose se podaci samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa,
- pod tač. 8 i 10 unose se matični, odnosno JMB ili identifikacioni brojevi i poreski brojevi svih imalaca zajedničkog računa (do 139 znakova).

Član 4

Banke i druge kreditne institucije koje pružaju platne usluge, ogranak kreditne institucije iz treće države sa sjedištem u Crnoj Gori i Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: pružaoci platnih usluga) dužni su da podatke o otvorenim transakcionim računima, o promjeni podataka o transakcionim računima i o ukidanju tih računa dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) porukom u elektronskoj formi.

Ako Centralna banka utvrdi da u podacima iz stava 1 ovog člana postoji greška, o tome obavještava pružaoca platnih usluga porukom u elektronskoj formi.

Poruke iz st. 1 i 2 ovog člana daju se u Prilogu 1 ove odluke i čine njen sastavni dio.

Član 5

Preko novootvorenog transakcionog računa ne smiju se izvršavati platne transakcije dok pružalac platnih usluga ne dobije potvrdu od Centralne banke da je primila podatke o tom transakcionom računu i da su ti podaci tehnički ispravni.

Potvrdu iz stava 1 ovog člana Centralna banka dostavlja pružaocu platnih usluga porukom u elektronskoj formi, koja se daje u Prilogu 2 ove odluke i čini njen sastavni dio.

Član 6

Centralna banka ažurira podatke u Centralnom registru transakcionih računa podacima koje dostave pružaoci platnih usluga iz člana 4 ove odluke.

Centralna banka je odgovorna za istovjetnost podataka u Centralnom registru transakcionih računa sa podacima dostavljenim od pružalaca platnih usluga iz člana 4 ove odluke.

Član 7

Podaci iz Centralnog registra transakcionih računa koji se odnose na pravna lica i preduzetnike, objavljuju se na internet stranici Centralne banke.

Centralna banka na zahtjev zainteresovanog lica izdaje pregled podataka o traženim transakcionim računima iz stava 1 ovog člana.

Broj transakcionog računa i drugi podaci iz Centralnog registra transakcionih računa koji se odnose na fizička lica nijesu javno dostupni osim vlasniku transakcionog računa na njegov zahtjev i drugim licima u skladu sa zakonom.

Pregled podataka iz st. 2 i 3 ovog člana Centralna banka može izdati u papirnoj ili elektronskoj formi u skladu sa zahtjevom za dostavljanje tih podataka.

Član 8

Javni izvršitelji i druga lica koja u skladu sa zakonom imaju pravo pristupa podacima o transakcionim računima koji nijesu javno dostupni, mogu tim podacima da pristupe elektronski, u skladu sa uslovima i na način utvrđen korisničkim uputstvom Centralne banke.

Uputstvo iz stava 1 ovog člana Centralna banka objavljuje na svojoj internet stranici.

Član 9

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o sadržini Centralnog registra transakcionih računa ("Službeni list CG", br. 48/14, 32/15, 53/21 i 102/21).

Član 10

Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore", a stupa na snagu danom stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu ("Službeni list CG", broj 111/22).

O. br. 0101-3480-2/2023

Podgorica, 28.04.2023. godine

Savjet Centralne banke Crne Gore
Predsjedavajući Guverner,
dr **Radoje Žugić**, s.r.

1. Karakteri koji definišu format poruke

Struktura SWIFT polja:

Vrsta karaktera	Opis	Primjeri
n	Numeričko polje	18n – numeričko polje do 18 karaktera
!	Iza nekog broja predstavlja fiksnu dužinu određenu tim brojem	18!n – polje od fiksno 18 numeričkih karaktera
a	Isključivo slovno polje (velika slova)	4!a – fiksno četiri slovna karaktera
d	Decimalno polje	15d – numeričko polje sa dvije decimale do 15 karaktera (12n,nn)
x	Slovno, numeričko i znakovno polje	35x – predstavlja do 35 slovno, numeričkih i znakovnih karaktera
c	Slovno numeričko polje	3c – polje koje ima 3 slovna, 3 numerička ili 3 slovno numerička karaktera
3*35x	Prvi broj određuje broj linija a drugi broj karaktera po liniji	3*35x – 3 linije od kojih svaka ima do 35 karaktera
[ ]	Polja u uglastim zagradama su opciona polja	[1!a] – polje u određenim uslovima ima fiksno jedan karakter dok u drugim uslovima se ne popunjava
□ ---- 	Polja koja se nalaze između ova dva znaka mogu se ponavljati više puta	

Dozvoljeni karakteri u SWIFT-u:

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ 0123456789
/ - ? : ( ) . , + { }

2. SMT SWIFT poruke za dostavljanje podataka o transakcionim računima u Centralni registar transakcionih računa

2.1. Poruka SMT 740

Porukom SMT 740 pružaoci platnih usluga iz člana 4 ove odluke dostavljaju podatke o otvorenim transakcionim računima pravnih lica, preduzetnika i fizičkih lica, njihovim promjenama i ukidanju tih računa.

Prvi dio poruke:

Polje	Element poruke	Format	Obavez- no	Napomena
20	Referenca	16x	Da	TRN poruke SMT 740
12	Podtip poruke	3!n	Da	Podtip poruke sopstvenog formata koji se nalazi u omotnici poruke a to je SMT 740.
	Sadržaj omotnice		Da	Sadržaj omotnice u poruci

77E	poruke koji odgovara navedenom podtipu poruke sopstvenog formata			sopstvenog formata čine samo unaprijed standardizovana polja prema uputstvu.
59A	BIC primaoca	4!a2!a2!c[3!c]	Da	
54A	BIC pošiljaoca	4!a2!a2!c[3!c]	Da	
30	Datum slanja	17!x	Da	Format datuma je: "YYYYMMDD HH:MM:SS"
40	Matični broj (PIB) pravnog lica	8n	Da	Matični brojevi ili JMB ili identifikacioni brojevi za zajednički račun pišu se u nizu i odvajaju zarezom.
	Matični broj ili JMB preduzetnika	8n ili 13n		
	JMB fizičkog lica – rezidenta	13n		
	Identifikacioni broj pravnog lica ili fizičkog lica - nerezidenta	20x		
	U slučaju zajedničkog računa: matični brojevi pravnih lica, matični brojevi ili JMB preduzetnika i JMB fizičkih lica, kao i identifikacioni brojevi nerezidenata – svih imalaca zajedničkog računa	139x	Da	
50	Poreski broj pravnog lica ili preduzetnika	13n	Da	Za nerezidente upisuje se, kada je to primjenljivo poreski identifikacioni broj (PIB) pravnog lica – osam numeričkih znakova.
	U slučaju zajedničkog računa: poreski brojevi svih pravnih lica i svih preduzetnika – imalaca zajedničkog računa	139x	Da	Za nerezidente upisuje se, kada je to primjenljivo poreski identifikacioni broj (PIB) pravnog lica – osam numeričkih znakova. Poreski brojevi za zajednički račun pišu se u nizu i odvajaju zarezom.

Drugi dio poruke:

Polje	Element poruke	Format	Obavez-no	Napomena
79	Polje sopstvenog formata		Da	U ovom redu obavezno samo crtica, polja sopstvenog formata nemaju dvije tačke na početku.
74005:	Transakcioni račun	1!x18!n ili 1!x2!a2!n18!n	Da	Broj transakcionog računa za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija ili međunarodnih platnih transakcija. Ispred računa je karakter <i>/</i> .

74010:	Naziv pravnog lica ili preduzetnika, odnosno ime i prezime fizičkog lica	105x	Da	Puni naziv Za zajednički račun unosi se podatak samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa.
74015:	Šifra opštine - rezidenta	3!x	Da	Šifra opštine koju utvrdi nadležni organ Za zajednički račun unosi se podatak samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa.
74020:	Mjesto sjedišta pravnog lica ili preduzetnika, odnosno prebivališta fizičkog lica - rezidenta, odnosno mjesto i država sjedišta pravnog lica ili prebivališta fizičkog lica - nerezidenta	35x	Da	Za zajednički račun unosi se podatak samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa.
74025:	Adresa sjedišta pravnog lica ili preduzetnika, odnosno adresa prebivališta fizičkog lica – rezidenta, odnosno adresa sjedišta pravnog lica ili prebivališta fizičkog lica - nerezidenta	35x	Da	Kada je primjenjivo za nerezidenta unosi se i adresa privremenog boravišta fizičkog lica u Crnoj Gori. Za zajednički račun unosi se podatak samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa.
74030:	Oznaka transakcionog računa	1!n	Da	0 - pravno lice rezident 1- preduzetnik rezident 2 - zajednički račun 3 - fizičko lice rezident 4 - pravno lice nerezident 5 - fizičko lice nerezident
74035:	Šifra djelatnosti pravnog lica ili preduzetnika – rezidenta, odnosno djelatnost pravnog lica – nerezidenta	5!x 35x	Da	Za zajednički račun unosi se podatak samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa. Za nerezidenta upisuje se djelatnost - predmet poslovanja iz izvoda iz registra u koji je upisan, odnosno iz drugog validnog dokumenta o osnivanju.
74040:	Datum promjene	10!x	Da	Format: DD.MM.YYYY
74045:	Status transakcionog računa u platnom prometu	1!n	Da	0 - uključen 1 – blokirana odobrenja 2 – blokirana zaduženja 3 – blokirana po osnovu prinudne naplate 4 – ukinut 5 – zabrana raspolaganja sredstvima 8 – privremeno neaktivan
74050:	Vrsta promjene	1!n	Da	0 – novi transakcioni račun 1 – izmjena podataka 9 – ukinut transakcioni račun
74055	Broj ugovora	35x	Da	

74060	Datum ugovora	10!x	Da	Format: DD.MM.YYYY
74065	Aktivnost transakcionog računa	1!n	Da	0 – podliježe prinudnoj naplati 2 – ne podliježe prinudnoj naplati
74070	Skraćeni naziv pravnog lica ili preduzetnika	35x	Da	Za nerezidenta upisuje se, kada je to primjenljivo, skraćeni naziv pravnog lica iz izvoda iz registra u koji je upisan, odnosno iz drugog validnog dokumenta o osnivanju. Za zajednički račun unosi se podatak samo za lice koje je prvopotpisano na zahtjevu za otvaranje zajedničkog računa.

2.2. Poruka SMT 741

Porukom SMT 741 pružaoci platnih usluga iz člana 4 ove odluke obavještavaju se o postojanju greške u dostavljenim podacima. Analiza poruke SMT 740 obuhvata sve dostavljene podatke i nosi u sebi sve otkrivene greške (poruka je grupna).

Prvi dio poruke:

Polje	Element poruke	Format	Obavezno	Napomena
20	Referenca	16x	Da	TRN poruke SMT741
12	Podtip poruke	3!n	Da	Podtip poruke sopstvenog formata koji se nalazi u omotnici poruke a to je 741.
77E	Sadržaj omotnice poruke koji odgovara navedenom podtipu poruke sopstvenog formata		Da	Sadržaj omotnice u poruci sopstvenog formata čine samo unaprijed standardizovana polja prema Uputstvu.
59A	BIC primaoca	4!a2!a2!c!3!c]	Da	
54A	BIC pošiljaoca	4!a2!a2!c!3!c]	Da	
21	Povezana referenca	16x	Da	TRN poruke SMT740 na koju se ova poruka odnosi.
30	Datum slanja	17!x	Da	Format datuma je: "YYYYMMDD HH:MM:SS"
	Matični broj (PIB) pravnog lica	8n	Da	
	Matični broj ili JMB preduzetnika	8n ili 13n		
	JMB fizičkog lica – rezidenta	13n		
	Identifikacioni broj pravnog lica ili fizičkog lica – nerezidenta	20x		
	U slučaju zajedničkog računa: matični brojevi		Da	

40	pravnih lica, matični brojevi ili JMB preduzetnika i JMB fizičkih lica, kao i identifikacioni brojevi nerezidenata – imalaca zajedničkog računa	139 x		Matični brojevi ili JMB ili identifikacioni brojevi za zajednicki račun pišu se u nizu i odvajaju zarezom.
----	---	-------	--	--

Drugi dio poruke:

Polje	Element poruke	Format	Obavezno	Napomena
79	Polje sopstvenog formata		Da	U ovom redu obavezno samo crtica, polja sopstvenog formata nemaju dvije tačke na početku.
-->				
74110:	Redni broj greške	2!n	Da	
74120:	Opis greške	42x	Da	Tekstualni opis greške.
---:				

Poruka SMT 742

Porukom SMT 742 Centralna banka obavještava pružaoce platnih usluga iz člana 4 ove odluke da su primljeni podaci tehnički ispravni i da transakcioni račun pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica može biti korišćen u platnom prometu.

Prvi dio poruke:

Polje	Element poruke	Format	Obavezno	Napomena
20	Referenca	16x	Da	TRN poruke SMT742
12	Podtip poruke	3!n	Da	Podtip poruke sopstvenog formata koji se nalazi u omotnici poruke a to je 742.
77E	Sadržaj omotnice poruke koji odgovara navedenom podtipu poruke sopstvenog formata		Da	Sadržaj omotnice u poruci sopstvenog formata čine samo unaprijed standardizovana polja prema Uputstvu.
59A	BIC primaoca	4!a2!a2!c!3!c]	Da	
54A	BIC pošiljaoca	4!a2!a2!c!3!c]	Da	
21	Povezana referenca	16x	Da	TRN poruke SMT740 na koju se ova poruka odnosi.
30	Datum slanja	17!x	Da	Format datuma je: "YYYYMMDD HH:MM:SS"
40	Matični broj (PIB) pravnog lica Matični broj ili JMB preduzetnika JMB fizičkog lica – rezidenta Identifikacioni broj pravnog lica ili fizičkog lica – nerezidenta U slučaju zajedničkog računa: matični brojevi pravnih lica, matični brojevi ili JMB preduzetnika i JMB fizičkih lica, kao i identifikacioni brojevi nerezidenata - imalaca zajedničkog računa	8n 8n ili 13n 13n 20x 139x	Da Da	Matični brojevi ili JMB ili identifikacioni brojevi za zajednički račun pišu se u nizu i odvajaju zarezom.

Drugi dio poruke:

Polje	Element poruke	Format	Obavezno	Napomena
79	Polje sopstvenog formata		Da	U ovom redu obavezno samo crtica, polja sopstvenog formata nemaju dvije tačke na početku.
74210:	Potvrda ispravnosti	2!a	Da	Fiksno "OK"

714.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 40/10, 6/13 i 70/17) i člana 56a stav 3 Zakona o platnom prometu („Službeni list CG”, br. 62/13 i 111/22), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. 04. 2023. godine, donio je

O D L U K U **O SIGURNOSNIM MJERAMA ZA OPERATIVNE I SIGURNOSNE RIZIKE POVEZANE SA PLATNIM USLUGAMA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

(1) Ovom odlukom se utvrđuju sigurnosne mjere za operativne i sigurnosne rizike povezane sa platnim uslugama, kao i uspostavljanje, sprovođenje i praćenje sigurnosnih mjera.

(2) U smislu ove odluke, operativnim i sigurnosnim rizicima smatraju se rizici informacionog sistema (u daljem tekstu: IS rizici).

Proporcionalnost

Član 2

Pružalac platnih usluga je dužan da postupa u skladu sa odredbama ove odluke uzimajući u obzir, veličinu, unutrašnju organizaciju, prirodu, obim, složenost i rizičnost usluga i proizvoda koje pruža ili namjerava da pruža.

Primjena na kreditne institucije

Član 3

Odredbe ove odluke primjenjuju se na kreditne institucije u dijelu koji nije uređen propisom Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) o minimalnim standardima za upravljanje rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- 1) **informacioni sistem (IS)** je sveobuhvatni skup tehničke infrastrukture (softverska i hardverska imovina), organizacije, ljudi i postupaka za generisanje, prikupljanje, čuvanje, prenos, prikazivanje, korišćenje, modifikaciju i druge postupke obrade informacija;
- 2) **IS rizik** je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital pružaoca platnih usluga, ostvarenje njegovih poslovnih ciljeva, kao i poslovanje u skladu sa propisima, usljed neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili zbog druge slabosti tog sistema koja negativno utiče na njegovu funkcionalnost ili sigurnost;
- 3) **informaciona sigurnost** je stanje u kojem samo ovlašćeni korisnici (povjerljivost) imaju pristup tačnim i kompletnim informacijama (integritet) kada za tim imaju potrebu (dostupnost);
- 4) **operativni ili sigurnosni incident** je jedan ili više povezanih događaja koji nijesu planirani, a koji su ili će vjerovatno imati negativan uticaj na integritet, dostupnost, povjerljivost i/ili autentičnost platnih usluga;
- 5) **povjerljivost informacije** znači da informacija nije otkrivena ili dostupna neovlašćenim licima;
- 6) **integritet informacije** znači da informacija, odnosno podatak nije neovlašćeno ili nepredviđeno promijenjen;
- 7) **dostupnost informacije** znači da ovlašćeno lice može blagovremeno pristupiti informaciji i iskoristiti je;
- 8) **resursi informacionog sistema** obuhvataju softversku, hardversku i informacionu imovinu, ljude i procese;
- 9) **softverska imovina** (softverske komponente IS) obuhvata sve tipove aplikativnog i sistemskog softvera, baze podataka, razvojne alate, uslužne programe i ostali softver;
- 10) **hardverska imovina** (hardverske komponente IS) obuhvata računare i računarsku opremu, komunikacionu opremu, medije za čuvanje podataka i ostalu tehničku opremu koja podržava rad informacionog sistema;
- 11) **informaciona imovina** obuhvata podatke u bazama podataka, datoteke sa podacima, programski kod, konfiguraciju hardverske imovine, tehničku i korisničku dokumentaciju, izvještaje, strategije, politike, procedure, ostala interna akta i slično;
- 12) **informaciona tehnologija (IT)** je kombinacija hardverske i softverske imovine koja omogućava automatizovano generisanje, prikupljanje, obradu, čuvanje, prenos, prikazivanje i/ili korišćenje informacija;
- 13) **IT sistem** je informaciona tehnologija uređena kao dio mehanizma ili međusobno povezane mreže koja pruža podršku poslovanju pružaocu platnih usluga;
- 14) **IT servis** je usluga koju IT sistem pruža unutrašnjim ili spoljnim korisnicima;
- 15) **IT projekat** je svaki projekat ili njegov dio u kojem se IT sistemi ili servisi mijenjaju, zamjenjuju, stavljaju van upotrebe ili implementiraju i može biti dio širih IT projektnih programa ili projektnih programa transformacije poslovanja;

- 16) **sklonost ka preuzimanju rizika** (engl. *risk appetite*) je nivo i vrste rizika koje je pružalac platnih usluga spreman da preuzme u okviru svoje sposobnosti podnošenja rizika kako bi ostvario svoje strateške ciljeve.

II. MJERE ZA RIZIKE INFORMACIONOG SISTEMA POVEZANE SA PLATNIM USLUGAMA

Sistem upravljanja

Član 5

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da sistemom upravljanja koji uspostavlja u skladu sa zakonom, a koji uključuje upravljačku organizaciju sa jasno definisanim, preglednim i dosljednim linijama ovlašćenja i odgovornosti, obezbijedi jasno definisana ovlašćenja i odgovornosti, za efikasno i sigurno upravljanje informacionim sistemom (IT operacijama, IT razvojem, informacionom sigurnošću, itd.), IS rizicima i kontinuitetom poslovanja, kojim se izbjegava sukob interesa, obezbjeđuje efikasna komunikacija i saradnja u vezi sa obavljanjem tih aktivnosti i uspostavlja jasan i dokumentovan proces donošenja odluka.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi da je u kontinuitetu angažovan odgovarajući broj lica sa potrebnim stručnim kvalifikacijama i kompetencijama za obavljanje poslova iz stava 1 ovog člana i za sprovođenje strategije razvoja informacionog sistema iz člana 7 ove odluke.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima propiše sadržaj, periodičnost i način izvještavanja nadležnih organa tog pružaoca platnih usluga o značajnim činjenicama u vezi sa obavljanjem poslova iz stava 1 ovog člana.

(4) Organizacioni djelovi pružaoca platnih usluga koji obavljaju operativne poslove i aktivnosti u kojima IS rizici nastaju, a naročito organizacioni dio ili djelovi koji su zaduženi za obavljanje IT operacija, odgovorni su za uspostavljanje odgovarajućih procesa i kontrola kojima su ovi rizici, u skladu sa sklonošću ka preuzimanju IS rizika, svedeni na prihvatljiv nivo, kao i za usklađenost servisa i sistema koje pružaju i aktivnosti koje obavljaju sa internim i spoljnim zahtjevima.

(5) Pružalac platnih usluga je dužan da odredi organizacioni dio i/ili lica koja su neposredno odgovorna za koordinaciju, praćenje i nadziranje primjene pravila za upravljanje IS rizicima, odnosno da obezbijede da se ovi rizici utvrđuju, mjere, procjenjuju, kontrolišu, prate i da se o njima izvještava.

(6) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi nezavisnost i objektivnost organizacionog dijela i/ili lica iz stava 5 ovog člana, na način da taj organizacioni dio i/ili lica ne obavljaju operativne poslove i aktivnosti u kojima rizik nastaje (koje prate i nadziru), a naročito poslove i aktivnosti koje obavlja organizacioni dio pružaoca platnih usluga koji je zadužen za IT operacije.

(7) Organizacioni dio i/ili lica iz stava 5 ovog člana su dužni da blagovremeno izvještavaju nadležne organe pružaoca platnih usluga o redovnim i vanrednim aktivnostima vezanim za upravljanje IS rizicima.

Korišćenje usluga trećih strana

Član 6

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da na adekvatan način upravlja IS rizicima koji proizilaze ili mogu proizaći iz poslovnog odnosa sa trećom stranom koja mu pruža uslugu ili proizvod u vezi sa informacionim sistemom, bez obzira da li taj poslovni odnos predstavlja eksternalizaciju ili ne, što obuhvata i sprovođenje mjera za ublažavanje rizika koje su utvrđene ovom odlukom.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da prije stupanja u poslovni odnos iz stava 1 ovog člana, sa trećom stranom zaključi ugovor u vezi sa tim poslovnim odnosom, i da pri tome vodi računa da su sadržaj i obim ugovornih odredbi definisani u skladu sa kompleksnošću i obimom poslova koji se povjeravaju trećoj strani i sklonošću ka preuzimanju IS rizika pružaoca platnih usluga.

(3) Ugovor iz stava 2 ovog člana, naročito treba da sadrži odredbe u vezi sa:

- 1) mjerama informacione sigurnosti, kao što su zahtjevi po pitanju sajber sigurnosti, kriptovanja podataka pružaoca platnih usluga i njihovog životnog ciklusa, sigurnosti računarske mreže, lokacije na kojoj će se nalaziti podaci, zahtjeva po pitanju kontinuiteta pružanja usluge, nadgledanja sigurnosti sistema i slično;
- 2) načinom i dinamikom rješavanja operativnih i sigurnosnih incidenata, uključujući postupke eskalacije i izvještavanja.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da prati kvalitet i sigurnost obavljanja poslova koji su predmet ugovora iz stava 2 ovog člana i ispunjenost ugovorenog nivoa usluge.

Strategija razvoja informacionog sistema

Član 7

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da utvrdi strategiju razvoja informacionog sistema, za vremenski period koji nije kraći od tri godine, koja je usklađena sa opštom poslovnom strategijom i koja, najmanje, treba da:

- 1) kroz prikaz postojećeg i željenog stanja opiše način na koji bi informacijski sistem trebalo da se razvija, uključujući promjene u vezi sa IT sistemima, IT arhitekturom, organizacionom i operativnom strukturom i korišćenjem usluga trećih strana;
- 2) definiše jasne ciljeve po pitanju informacione sigurnosti, sa naglaskom na IT sisteme, IT servise, zaposlene i procese;
- 3) opiše način na koji će se pružalac platnih usluga posvetiti upravljanju informacionim sistemom u cilju očuvanja kontinuiteta poslovanja.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da strategiju iz stava 1 ovog člana detaljnije razradi donošenjem godišnjih operativnih planova aktivnosti koji sadrže mjere za realizaciju ciljeva definisanih u strategiji razvoja informacionog sistema.

(3) Godišnji operativni plan aktivnosti iz stava 2 ovog člana treba, kao minimum, da sadrži opis aktivnosti i projekata, izvođače, odgovorna lica, budžet i rokove za izvršenje planiranih aktivnosti.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi finansijska sredstva dovoljna za sprovođenje strategije iz stava 1 ovog člana.

(5) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces kontinuiranog mjerenja i nadgledanja efikasnosti sprovođenja strategije iz stava 1 ovog člana.

Interna akta za upravljanje IS rizicima

Član 8

Pružalac platnih usluga je dužan da u internim aktima utvrdi pravila za upravljanje IS rizicima kojima, kao minimum, definiše:

- 1) sklonost ka preuzimanju IS rizika, u skladu sa sklonošću ka preuzimanju rizika tog pružaoca platnih usluga;
- 2) metode i parametre (prijetnja, ranjivost, vjerovatnoća, uticaj itd.) za utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje IS rizika kojima je pružalac platnih usluga izložen;
- 3) postupke za definisanje mjera za kontrolisanje rizika, uključujući uvođenje novih i/ili modifikaciju postojećih kontrola u cilju ublažavanja rizika;
- 4) postupke praćenja realizacije mjera iz tačke 3 ovog člana i njihove efikasnosti, kao i broja utvrđenih operativnih ili sigurnosnih incidenata, uključujući i incidente koji su prijavljeni Centralnoj banci u skladu sa zakonom, i preduzimanja radnji za prilagođavanje tih mjera kada je to potrebno;
- 5) obavezu utvrđivanja i mjerenja, odnosno procjenjivanja rizika relevantnog dijela informacionog sistema koji proizilaze iz bilo kakvih većih promjena informacionog sistema, servisa i/ili procesa upravljanja informacionim sistemom, prije donošenja odluke o realizaciji tih promjena;
- 6) obavezu utvrđivanja i mjerenja, odnosno procjenjivanja rizika relevantnog dijela informacionog sistema nakon svakog značajnog operativnog ili sigurnosnog incidenta;
- 7) vremenski okvir za sprovođenje redovnog, sveobuhvatnog utvrđivanja i procjene IS rizika, a najmanje jednom godišnje;
- 8) način i periodičnost pripreme i dostavljanja izvještaja nadležnim organima pružaoca platnih usluga o značajnim činjenicama u vezi sa aktivnostima za upravljanje IS rizicima i izloženosti pružaoca platnih usluga ovim rizicima;
- 9) ovlaštenja i odgovornosti za upravljanje IS rizicima za sve nivoe radnog procesa i odlučivanja, na način kojim se izbjegava sukob interesa.

Mapiranje poslovnih funkcija, procesa, IT sistema i IT servisa

Član 9

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da utvrdi i redovno ažurira mapu svojih poslovnih funkcija i procesa koji se izvršavaju u okviru tih funkcija, koja:

- 1) opisuje međusobnu povezanost različitih funkcija i procesa;
- 2) sadrži pregled informacione imovine koju određena funkcija i/ili proces koristi ili kreira;
- 3) opisuje odlazni i dolazni tok informacija između različitih funkcija i procesa.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da utvrdi i redovno ažurira i mapu povezanosti između poslovnih funkcija i procesa iz stava 1 ovog člana i IT sistema, IT servisa, zaposlenih i drugih angažovanih lica kod pružaoca platnih usluga koji podržavaju i/ili omogućavaju funkcionisanje tih funkcija i procesa.

Utvrđivanje važnosti resursa informacionog sistema

Član 10

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da klasifikuje i dokumentuje poslovne funkcije, procese, informacionu imovinu, IT sisteme, IT servise, zaposlene i spoljne pružaoce usluga iz člana 9 ove odluke prema njihovoj važnosti, odnosno kritičnosti.

(2) Prilikom utvrđivanja važnosti, odnosno kritičnosti resursa iz stava 1 ovog člana pružalac platnih usluga je dužan da, kao minimum, uzme u obzir zahtjeve po pitanju njihove dostupnosti, povjerljivosti i integriteta.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da jasno definiše zaduženja i odgovornosti za resurse iz stava 1 ovog člana i za utvrđivanje njihove klasifikacije.

(4) Važnost resursa iz stava 1 ovog člana se uzima u obzir i preispituje prilikom vršenja procjene IS rizika.

Definisanje korektivnih mjera

Član 11

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da, na osnovu rezultata procjene rizika, u skladu sa sklonošću ka preuzimanju IS rizika, utvrdi koje su mjere potrebne kako bi se IS rizici sveli na prihvatljiv nivo, i da li je potrebno izvršiti promjene postojećih poslovnih procesa, kontrolnih mjera, IT sistema i/ili IT servisa.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da procijeni vrijeme potrebno za sprovođenje promjena iz stava 1 ovog člana, i da u skladu sa sklonošću ka preuzimanju IS rizika, ako je potrebno, definiše privremene mjere za ublažavanje rizika koje će se primjenjivati dok se planirane promjene ne sprovedu.

Revizija

Član 12

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi reviziju informacionog sistema, upravljanja informacionim sistemom i IS rizicima od strane nezavisnog revizora koji ima znanje i iskustvo u oblasti IS rizika i oblasti platnog prometa.

(2) Učestalost i predmet revizije iz stava 1 ovog člana treba da budu srazmjerni IS rizicima kojima je pružalac platnih usluga izložen.

(3) Pružalac platnih usluga donosi i redovno ažurira plan revizije iz stava 1 ovog člana.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces u skladu sa kojim se vrši sprovođenje mjera za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka utvrđenih revizijom iz stava 1 ovog člana, kao i praćenje tog sprovođenja.

Politika informacione sigurnosti

Član 13

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da usvoji i sprovodi politiku informacione sigurnosti, kojom su definisana opšta načela i pravila za zaštitu povjerljivosti, integriteta i dostupnosti podataka i informacija pružaoca platnih usluga i njegovih klijenata, a kojom se naročito utvrđuju:

- 1) cilj i obuhvat politike informacione sigurnosti;
- 2) načela upravljanja informacionom sigurnošću;
- 3) opis glavnih uloga, opštih i posebnih odgovornosti u vezi sa upravljanjem informacionom sigurnošću.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da politikom iz stava 1 ovog člana definiše odgovornost svih zaposlenih, izvođača i drugih angažovanih lica po pitanju zaštite informacija, kao i mjere koje može prema njima preduzeti u slučaju narušavanja sigurnosti informacionog sistema.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da upozna lica iz stava 2 ovog člana sa politikom informacione sigurnosti.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da politikom informacione sigurnosti obezbijedi povjerljivost, integritet i dostupnost logičkih i fizičkih resursa informacionog sistema u skladu sa njihovom kritičnošću, kao i osjetljivih podataka, nezavisno od toga da li se nalaze u stanju mirovanja, prenosu ili u upotrebi.

(5) Pružalac platnih usluga je dužan da kontinuirano usklađuje politiku informacione sigurnosti sa promjenama u informacionom sistemu i njegovoj okolini, u slučajevima narušavanja sigurnosti informacionog sistema, kao i na osnovu rezultata procjene rizika.

(6) Pružalac platnih usluga je dužan da na osnovu politike informacione sigurnosti iz stava 1 ovog člana, internim aktima propiše i primijeni detaljna pravila koja se odnose na sve aspekte informacione sigurnosti, i to na:

- 1) organizaciju i upravljanje u skladu sa čl. 5 i 12 ove odluke;
- 2) logičku sigurnost;
- 3) fizičku sigurnost;
- 4) sigurnost IT operacija;
- 5) praćenje informacione sigurnosti;
- 6) provjeru, procjenu i testiranje informacione sigurnosti;
- 7) obuku i podizanje svijesti o informacionoj sigurnosti.

(7) Pružalac platnih usluga koji platne usluge pruža kao platna institucija politiku iz stava 1 ovog člana utvrđuje u okviru politike sigurnosti koju donosi u skladu sa zakonom.

Logička sigurnost

Član 14

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima definiše i primijeni pravila za upravljanje logičkim kontrolama pristupa (upravljanje identitetima i pristupom) kojima se obezbeđuje najmanje da:

- 1) se pristup informacionom sistemu vrši u skladu sa principom neophodnosti pristupa informacijama (engl. *need to know*), uključujući i pristup na daljinu;
- 2) su korisnicima informacionog sistema dodijeljena prava pristupa na osnovu definisane poslovne potrebe, tako da su minimalno potrebna za nesmetano obavljanje zadataka;
- 3) dodijeljena prava pristupa omogućavaju adekvatnu segregaciju dužnosti, odnosno da korisnicima nije dodijeljena kombinacija prava pristupa koja im omogućava zaobilazanje kontrola;
- 4) su, gdje je to moguće, korisnicima informacionog sistema dodijeljeni personalizovani korisnički nalozi po kojima ih je lako identifikovati, i da jedan nalog koristi samo jedan korisnik kako bi se aktivnosti koje se sprovode u informacionom sistemu mogle jasno povezati sa tim korisnikom i kako bi mogla da se utvrdi odgovornost;
- 5) je korišćenje privilegovanog pristupa strogo kontrolisano tako što se ograničavaju i pažljivo prate aktivnosti naloga sa povišenim pravima pristupa (kao što su nalozi administratora sistema), i da se privilegovani pristup na daljinu odobrava samo na osnovu principa neophodnosti pristupa informacijama uz upotrebu rješenja za pouzdanu provjeru autentičnosti (kao što je provjera autentičnosti koja se zasniva na korišćenju dva faktora);
- 6) se aktivnosti korisnika, a naročito sve aktivnosti privilegovanih korisničkih naloga, evidentiraju u sistemskim i operativnim zapisima i da se ti zapisi izrađuju, prate i čuvaju u skladu sa utvrđenom kritičnošću resursa informacionog sistema iz člana 10 ove odluke, u svrhu blagovremenog otkrivanja neovlašćenih pristupa i radnji na informacionom sistemu, rekonstruisanja događaja i utvrđivanja odgovornosti;
- 7) se prava pristupa blagovremeno odobravaju, povlače ili mijenjaju u skladu sa formalno definisanim procesom (engl. *approval workflow*) u koji su uključena lica koja su u skladu sa članom 10 stav 3 ove odluke utvrđena kao odgovorna za resurse kojima se pristupa;
- 8) se u slučaju prestanka radnog odnosa prava pristupa povlače bez odlaganja;
- 9) se preispitivanje dodijeljenih prava pristupa vrši najmanje jednom godišnje kako bi se obezbijedilo da korisnici tih prava ne posjeduju prevelike privilegije, i da su povučene kada im više nijesu potrebne;
- 10) se primjenjuju metode autentifikacije koje su u dovoljnoj mjeri robusne, i koje na adekvatan i efikasan način obezbeđuju poštovanje politika i procedura kontrole pristupa;
- 11) je kompleksnost metoda za provjeru autentičnosti proporcionalna kritičnosti IT sistema, servisa i informacija kojima se pristupa što, najmanje, podrazumijeva korišćenje složenih lozinki ili kompleksnijih metoda za provjeru autentičnosti, u skladu sa procjenom rizika;
- 12) su prava pristupa koje IT sistemi i aplikacije koriste za elektronski pristup podacima i IT sistemima ograničena na minimalni nivo neophodan za pružanje odgovarajuće usluge ili IT servisa.

(2) Pristupom na daljinu se, u smislu ovog člana, smatra pristup koji omogućava korišćenje prava pristupa resursima informacionog sistema sa udaljene lokacije putem telekomunikacionih linija nad kojima pružalac platnih usluga nema potpunu kontrolu, odnosno nadzor.

(3) Privilegovanim pristupom se, u smislu ovog člana, smatra pristup resursima informacionog sistema koji omogućava korisnicima znatno veća prava, kao i zaobilazanje ugrađenih logičkih kontrola (na primjer, administrator mrežne opreme, baze podataka, sistemskog softvera, aplikativnog softvera i sl.).

(4) Provjerom autentičnosti se, u smislu ovog člana, smatra proces potvrde identiteta korisnika, sistema ili procesa od strane sistema.

(5) Pružalac platnih usluga je dužan da detaljno dokumentuje vrstu, sadržaj, period čuvanja, način zaštite, frekvenciju analize i način nadzora operativnih i sistemskih zapisa koji se izrađuju u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Fizička sigurnost

Član 15

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima definiše i primijeni kontrole fizičke sigurnosti u cilju zaštite prostorija, računarskih centara i osjetljivih područja od neovlašćenog pristupa i opasnosti povezanih sa okolinom (statički elektricitet, visoka temperatura, požar, poplava, itd).

(2) Fizički pristup IT sistemima se mora pratiti i omogućiti samo ovlašćenim licima koja su za to adekvatno obučena, a u skladu sa njihovim zadacima i zaduženjima, i redovno preispitivati kako bi se, bez odlaganja, obezbijedilo povlačenje prava pristupa kada za njima prestane potreba.

(3) Adekvatne fizičke mjere zaštite od opasnosti povezanih sa okolinom moraju biti uspostavljene na način koji je proporcionalan važnosti zgrada i prostorija, kao i kritičnosti IT sistema koji se nalaze u njima ili operacija koje se u njima obavljaju.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da periodično provjerava ispravnost fizičkih mjera zaštite implementiranih u skladu sa ovim članom.

Sigurnost IT operacija

Član 16

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima definiše i primijeni pravila za sprečavanje pojave sigurnosnih problema u IT sistemima i IT servisima i za svođenje na najmanju mjeru negativnih uticaja koje bi ovi problemi mogli imati na pružanje IT servisa, a koja treba da obezbijede najmanje sljedeće:

- 1) da se vrši identifikacija i procjena tehničkih ranjivosti i da se one otklanjaju ažuriranjem softverskih komponenti (uključujući firmvera i softver koji pružalac platnih usluga obezbjeđuje svojim internim i spoljnim korisnicima) primjenom kritičnih zakrpa ili kompenzacionih kontrola;
- 2) primjenu sigurnosno ojačane konfiguracije na svim mrežnim komponentama;
- 3) segmentaciju mreže kao i primjenu sistema za sprečavanje gubitka podataka i kriptovanje mrežnog saobraćaja u skladu sa klasifikacijom podataka;
- 4) zaštitu krajnjih mrežnih tačaka, što uključuje servere, radne stanice i prenosive uređaje;
- 5) da se prije odobravanja pristupa korporativnoj mreži određenim uređajima provjerava da li isti ispunjavaju definisane sigurnosne standarde pružaoca platnih usluga;
- 6) primjenu mehanizama za provjeru integriteta softvera, firmvera i podataka;
- 7) kriptovanje podataka u stanju mirovanja i tranzitu u skladu sa njihovom klasifikacijom.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da u kontinuitetu razmatra da li promjene u postojećem operativnom okruženju utiču na efikasnost postojećih mjera sigurnosti, zahtijevaju njihovo prilagođavanje ili uvođenje dodatnih mjera u cilju ublažavanja povezanih rizika.

(3) Promjene iz stava 2 ovog člana moraju se sprovesti u skladu sa formalno definisanim procesom upravljanja promjenama iz člana 28 ove odluke.

Praćenje informacione sigurnosti

Član 17

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima definiše i primijeni pravila za kontinuirano praćenje informacione sigurnosti i otkrivanje neuobičajenih događaja koji mogu uticati na informacionu sigurnost pružaoca platnih usluga, kao i da na odgovarajući način odgovori na te događaje.

(2) U okviru procesa kontinuiranog praćenja informacione sigurnosti, pružalac platnih usluga je dužan da implementira efikasne mjere za otkrivanje fizičkih i logičkih upada i narušavanja povjerljivosti, integriteta i dostupnosti informacija.

(3) Proces kontinuiranog praćenja informacione sigurnosti obuhvata:

- 1) relevantne interne i spoljne činioce, uključujući poslovne i IT funkcije;
- 2) transakcije u cilju otkrivanja zloupotrebe pristupa od strane zaposlenih, treće strane ili drugih subjekata;
- 3) potencijalne interne i spoljne prijetnje.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi i kontinuirano primjenjuje kontrole za otkrivanje događaja kao što su neželjeni odliv informacija, prisustvo malicioznog softvera i korišćenje softvera koji sadrži tehničke ranjivosti o kojima su informacije javno dostupne.

(5) Organizacioni dio i/ili lica odgovorna za praćenje informacione sigurnosti pružaoca platnih usluga dužni su da kontinuirano prate sigurnosne i operativne prijetnje koje bi mogle značajno da utiču na sposobnost pružaoca platnih usluga da pruža usluge, i da prate razvoj tehnologija i sigurnosnih trendova kako bi bili svjesni potencijalnih rizika.

(6) Organizacioni dio i/ili lica odgovorna za praćenje informacione sigurnosti pružaoca platnih usluga dužni su da blagovremeno izvještavaju nadležne organe pružaoca platnih usluga o redovnim i vanrednim aktivnostima sprovedenim u cilju praćenja informacione sigurnosti, a naročito o otkrivenim događajima koji su uticali ili mogu uticati na informacionu sigurnost pružaoca platnih usluga.

Testiranje informacione sigurnosti

Član 18

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima definiše i primijeni pravila za testiranje informacione sigurnosti u cilju potvrde pouzdanosti i djelotvornosti implementiranih mjera informacione sigurnosti.

(2) Pravilima za testiranje informacione sigurnosti iz stava 1 ovog člana pružalac platnih usluga mora obezbijediti da testiranja:

- 1) sprovode lica koja nijesu uključena u razvoj mjera informacione sigurnosti i koja posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva u vezi sa testiranjem tih mjera;
- 2) u skladu sa procjenom nivoa rizika, uključuju penetracione testove i skeniranja IT sistema u cilju pronalaženja ranjivosti.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da periodično ponavlja testiranje mjera informacione sigurnosti, i to najmanje jednom godišnje za sve kritične IT sisteme, odnosno najmanje jednom u tri godine za IT sisteme koji se ne smatraju kritičnim.

- (4) Pružalac platnih usluga je dužan da vrši i vanredna testiranja mjera informacione sigurnosti u slučaju:
- 1) promjene infrastrukture i značajnih procesa i procedura;
  - 2) promjena nastalih zbog značajnih operativnih ili sigurnosnih incidenata;
  - 3) uvođenja novih ili značajne izmjene postojećih kritičnih aplikacija dostupnih na internetu.
- (5) Pružalac platnih usluga je dužan da pravilima za testiranje informacione sigurnosti obuhvati sigurnosne mjere relevantne za:
- 1) platne terminale i uređaje koji se upotrebljavaju za pružanje platnih usluga;
  - 2) platne terminale i uređaje koji se upotrebljavaju za provjeru autentičnosti korisnika platnih usluga;
  - 3) uređaje i softver za generisanje/prijem kodova za provjeru autentičnosti, koje korisnicima platnih usluga obezbjeđuje pružalac platnih usluga.
- (6) Pružalac platnih usluga je dužan da u skladu sa rezultatima sprovedenih testiranja iz ovog člana prilagodi mjere informacione sigurnosti, a u slučaju kritičnih IT sistema da to uradi bez odlaganja.
- (7) Rezultati redovnih i vanrednih testiranja informacione sigurnosti pružaoca platnih usluga dio su sveobuhvatne procjene operativnih i sigurnosnih rizika povezanih sa platnim uslugama, a koju pružalac platnih usluga dostavlja Centralnoj banci u skladu sa zakonom.

Obuka i podizanje svijesti o informacionoj sigurnosti

Član 19

- (1) Pružalac platnih usluga je dužan da donese, sprovodi i redovno ažurira program podizanja svijesti o informacionoj sigurnosti u skladu sa aktuelnim trendovima.
- (2) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi da se, u skladu sa programom iz stava 1 ovog člana, svi zaposleni i druga lica angažovana kod pružaoca platnih usluga periodično, a najmanje jednom godišnje, obučavaju kako bi se obezbijedilo da su osposobljeni za izvršavanje svojih dužnosti i odgovornosti u skladu sa politikom i pravilima informacione sigurnosti u cilju smanjenja ljudskih grešaka, krađa, prevara, zloupotreba ili gubitaka, i da znaju kako da postupe u situacijama koje predstavljaju rizik po informacionu sigurnost pružaoca platnih usluga.

Upravljanje IT operacijama

Član 20

- (1) Pružalac platnih usluga je dužan da upravlja svojim IT operacijama u skladu sa definisanim procesima opisanim u jasnim, potpunim i detaljnim procedurama.
- (2) Pružalac platnih usluga dužan je da obezbijedi da je izvršavanje IT operacija usklađeno sa njegovim poslovnim zahtjevima, kao i da održava i, kada je to moguće, unapređuje efikasnost IT sistema i operacija, uključujući i razmatranje načina na koji bi se na najmanju moguću mjeru svele potencijalne greške koje proizilaze iz ručnog obavljanja zadataka.
- (3) Pružalac platnih usluga je dužan da vodi i redovno ažurira popis softverskih i hardverskih komponenti informacionog sistema koji sadrži osnovne informacije o njihovoj konfiguraciji i omogućava brzu identifikaciju komponenti, njihove lokacije, sigurnosne klasifikacije i vlasništva.
- (4) Pružalac platnih usluga je dužan da uredno vodi dokumentaciju u kojoj je opisana međuzavisnost i povezanost različitih softverskih i hardverskih komponenti informacionog sistema, kako bi se omogućilo adekvatno upravljanje konfiguracijama i promjenama i brz odgovor na sigurnosne i operativne incidente uključujući i sajber napade.
- (5) Pružalac platnih usluga je dužan da uredno vodi evidenciju o svim spoljašnjim mrežnim tačkama konekcije kroz koje treća lica eventualno mogu neovlašćeno pristupiti internom dijelu informacionog sistema pružaoca platnih usluga, kao i o svim uređajima koji imaju pristup internetu.

Upravljanje hardverskom i softverskom imovinom

Član 21

- (1) Pružalac platnih usluga je dužan da upravlja hardverskom i softverskom imovinom tokom njenog životnog ciklusa, od nabavke ili razvoja do povlačenja iz upotrebe, kako bi se obezbijedilo da ta imovina u kontinuitetu ispunjava zahtjeve poslovanja i upravljanja rizicima.
- (2) U okviru upravljanja imovinom iz stava 1 ovog člana, pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi adekvatno održavanje hardverske i softverske imovine u skladu sa preporukama proizvođača, i da umanjí rizike koji proizilaze iz upotrebe imovine koja je zastarjela ili više nema podršku proizvođača.
- (3) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi i osmisli IT sisteme i IT servise na način koji je usklađen sa rezultatima analize uticaja na poslovanje iz člana 30 ove odluke, a kojim se obezbjeđuje dupliranje određenih kritičnih komponenti kako bi se spriječili prekidi izazvani događajima koji utiču na te komponente.

Sistemske i operativne zapise

Član 22

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da izrađuje, prati i obezbijedi čuvanje sistemskih i operativnih zapisa sa kritičnih IT sistema u cilju otkrivanja, analize i ispravljanja grešaka.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da detaljno dokumentuje vrstu, sadržaj, period čuvanja, način zaštite, učestalost analize i način nadzora operativnih i sistemskih zapisa koji se izrađuju u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Planiranje i praćenje performansi i kapaciteta

Član 23

Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces planiranja i praćenja performansi i kapaciteta IT sistema u cilju blagovremenog sprečavanja, otkrivanja i otklanjanja značajnih problema u radu ovih sistema i nedostatka njihovog kapaciteta.

Rezervne kopije podataka

Član 24

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces upravljanja rezervnim kopijama podataka koji obuhvata postupke izrade, smještanja i testiranja rezervnih kopija podataka i restauracije podataka sa rezervnih kopija kako bi se obezbijedila dostupnost podataka u slučaju potrebe.

(2) Proces iz stava 1 ovog člana mora biti uspostavljen u skladu sa zahtjevima po pitanju oporavka, odnosno ponovnog uspostavljanja poslovanja i utvrđenom kritičnošću poslovnih procesa, podataka, IT sistema i IT servisa, kao i sprovedenom procjenom rizika.

(3) Rezervne kopije podataka moraju biti redovno ažurirane, zaštićene i smještene na primjeren način, na jednoj ili više bezbjednih lokacija, od kojih najmanje jedna mora biti dovoljno udaljena od lokacije na kojoj se nalaze izvorni podaci, kako rezervne kopije podataka ne bi bile izložene istim rizicima kojima su izloženi izvorni podaci.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktom utvrdi vrstu, obim, način i učestalost izrade rezervnih kopija podataka, način testiranja i način i učestalost odlaganja na udaljenu lokaciju, period čuvanja rezervnih kopija podataka, kao i način vođenja evidencije o njima.

Upravljanje incidentima i problemima

Član 25

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces upravljanja incidentima i problemima kako bi se smanjio uticaj štetnih događaja i omogućio brz i efikasan odgovor na njih, a naročito u slučaju značajnih operativnih i sigurnosnih incidenata.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da utvrdi kriterijume i limite na osnovu kojih će određivati da li neki događaj predstavlja operativni ili sigurnosni incident, kao i indikatore ranog upozorenja koji će omogućiti rano otkrivanje tih incidenata.

(3) Proces upravljanja incidentima i problemima obuhvata:

- 1) postupke za utvrđivanje, praćenje, evidentiranje, kategorizaciju i klasifikaciju incidenata po prioritetima, u skladu sa negativnim uticajem koji imaju ili mogu imati na poslovanje;
- 2) uloge i odgovornosti za različite incidentne situacije i kategorije incidenata;
- 3) postupke brzog odgovora na incidente kojima će se ublažiti negativni uticaji incidenta i obezbijediti da usluga ponovo bude operativna i sigurna;
- 4) postupke za utvrđivanje, analiziranje i otklanjanje osnovnih uzroka nastanka jednog ili više incidenata, kako bi se spriječilo ponavljanje istih incidenata;
- 5) efikasne postupke interne komunikacije, uključujući komunikaciju u vezi sa prijavljivanjem i eskalacijom incidenata na viši nivo upravljanja, kao i žalbe korisnika platnih usluga po pitanju sigurnosti, kojima se obezbjeđuje da:
  - su rukovodioci svih relevantnih organizacionih jedinica blagovremeno obaviješteni o svim incidentima koji potencijalno mogu imati visok negativni uticaj na kritične IT sisteme i servise;
  - se nadležni organi pružaoca platnih usluga, putem vanrednih izvještaja o značajnim incidentima, obavještavaju najmanje o negativnom učinku značajnih incidenata, odgovoru na te incidente i dodatnim aktivnostima koje je potrebno preduzeti zbog nastanka tih incidenata;
- 6) efikasne postupke spoljne komunikacije u vezi sa kritičnim poslovnim funkcijama i procesima, kojima se obezbjeđuje:
  - saradnja sa relevantnim akterima u cilju efikasnog odgovora na incidente i oporavka od tih incidenata;
  - blagovremeno i adekvatno informisanje klijenata i drugih strana u skladu sa propisima.

Upravljanje IT projektima

Član 26

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces upravljanja IT projektima koji na adekvatan način podržava sprovođenje strategije razvoja informacionog sistema iz člana 7 ove odluke.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da donese i primijeni politiku upravljanja IT projektima koja najmanje obuhvata:

- 1) ciljeve projekta;
- 2) uloge i odgovornosti;
- 3) procjenu rizika projekta;
- 4) plan, vremenski okvir i aktivnosti projekta;
- 5) ključne etape projekta (engl. *milestones*);
- 6) zahtjeve po pitanju upravljanja promjenama.

(3) Uloge i odgovornosti iz stava 2 tačka 2 ovog člana je potrebno definisati na način da zahtjeve po pitanju informacione sigurnosti analizira i odobrava organizacioni dio i/ili lice koje je nezavisno od organizacionog dijela i/ili lica zaduženog za razvoj IT sistema.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima za upravljanje IS rizicima iz člana 8 ove odluke na adekvatan način obuhvati i rizike povezane sa IT projektima.

(5) Pružalac platnih usluga je dužan da na adekvatan način upravlja rizicima koji proizilaze iz portfolija IT projekata (upravljanje projektnim programom), naročito uzimajući u obzir rizike koji mogu proizaći iz međuzavisnosti različitih projekata i zavisnosti više različitih projekata od istih resursa i/ili ekspertiza.

(6) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi da su sva poslovna područja i funkcije na koje IT projekat utiče zastupljena u projektnom timu koji raspolaže sa znanjem potrebnim za sigurnu i uspješnu realizaciju projekta.

(7) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi izvještavanje nadležnih organa pružaoca platnih usluga o redovnim i vanrednim aktivnostima u vezi sa upravljanjem IT projektima, na pojedinačnoj i zbirnoj osnovi u zavisnosti od važnosti i veličine IT projekta, a naročito o pokretanju projekta, statusu njegove realizacije i povezanim rizicima.

Nabavka i razvoj IT sistema

Član 27

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da internim aktima, korišćenjem pristupa zasnovanog na procjeni rizika, definiše i primijeni pravila za upravljanje nabavkom, razvojem i održavanjem IT sistema, koja najmanje obezbjeđuju da su:

- 1) funkcionalni i nefunkcionalni zahtjevi, uključujući i zahtjeve po pitanju informacione sigurnosti, jasno definisani i odobreni od nadležnih lica prije nabavke ili razvoja IT sistema;
- 2) uspostavljene mjere za ublažavanje rizika od nenamjernih izmjena IT sistema i namjernog manipulisanja tim sistemima u toku njihovog razvoja i/ili stavljanja u produkcionu rad;
- 3) nabavljeni i razvijeni IT sistemi testirani i odobreni primjenom adekvatne metodologije, prije njihove prve upotrebe u produkciji.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da metodologijom za testiranje i odobravanje korišćenja IT sistema obezbijedi da:

- 1) je prilikom testiranja uzeta u obzir utvrđena kritičnost poslovnih procesa i ostalih relevantnih resursa informacionog sistema;
- 2) se testiranjem potvrđuje pouzdanost novog IT sistema, odnosno da taj sistem funkcioniše na predviđeni način;
- 3) se testiranje vrši na testnom okruženju koje na odgovarajući način odražava produkciono okruženje;
- 4) se provjerava implementacija mjera informacione sigurnosti kako bi se identifikovale moguće sigurnosne slabosti, odstupanja od propisanih pravila ili incidenti.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da na adekvatan način razdvoji razvojno, testno i produkciono okruženje, kako bi se omogućila segregacija dužnosti, adekvatan razvoj i testiranje.

(4) Pružalac platnih usluga je dužan da ograniči korišćenje produkcionih podataka na razvojnom, testnom i drugim neprodukcionim okruženjima i da obezbijedi integritet i povjerljivost ovih podataka na svim sistemima.

(5) Pravo pristupa produkcionim podacima se smije dodijeliti samo ovlaštenim korisnicima, nezavisno od okruženja na kojem se ti podaci nalaze.

(6) Pružalac platnih usluga je dužan da implementira mjere zaštite kojima se garantuje integritet izvornog programskog koda interno razvijenih IT sistema.

(7) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces dokumentovanja razvoja, implementacije, rada i/ili konfiguracije IT sistema kako bi se smanjio rizik zavisnosti od stručnjaka/eksperata iz te oblasti.

(8) Dokumentacija iz stava 7 ovog člana treba da bude potpuna, tačna i redovno ažurirana i, gdje je primjenljivo, da najmanje obuhvata korisničku i tehničku dokumentaciju i operativne procedure.

(9) Odredbe ovog člana se, u skladu sa procjenom rizika, primjenjuju i na softverska rješenja kojima upravljaju ili ih razvijaju krajni interni korisnici koji nijesu angažovani u organizacionoj jedinici za IT, kao što su aplikacije za tabelarne kalkulacije i ostali alati koji omogućavaju krajnje-korisničko programiranje (engl. *end user computing*).

(10) Pružalac platnih usluga je dužan da vodi evidenciju aplikacija koje zadovoljavaju karakteristike navedene u stavu 9 ovog člana ukoliko te aplikacije predstavljaju podršku kritičnim poslovnim funkcijama i procesima.

Upravljanje promjenama

Član 28

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces upravljanja promjenama hardverskih i softverskih komponenti informacionog sistema kojim se obezbjeđuje da se sve promjene procjenjuju, testiraju, odobravaju, sprovode i evidentiraju na kontrolisan način i da se utvrđuju planovi vraćanja na prethodno stanje, kako bi se izbjeglo da promjene dovedu do neočekivanog i neželjenog ponašanja ovog sistema, odnosno naruše njegovu sigurnost ili funkcionalnost.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi da se promjene hardverskih i softverskih komponenti, koje se, u cilju prevazilaženja vanrednih situacija, moraju realizovati što je prije moguće, sprovode u skladu sa procedurama koje pružaju odgovarajuće mjere zaštite.

Upravljanje kontinuitetom poslovanja

Član 29

Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi proces upravljanja kontinuitetom poslovanja kojim se obezbjeđuje kontinuitet pružanja platnih usluga i ograničavaju gubici u slučaju ozbiljnog poremećaja ili prekida u poslovanju.

Analiza uticaja na poslovanje

Član 30

(1) U okviru procesa upravljanja kontinuitetom poslovanja iz člana 29 ove odluke, pružalac platnih usluga je dužan da periodično analizira svoju izloženost ozbiljnim poremećajima i prekidima u poslovanju i da, korišćenjem raspoloživih internih i spoljnih podataka i analize scenarija, kvalitativno i kvantitativno procijeni njihov potencijalni uticaj na poslovanje.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da prilikom vršenja analize uticaja na poslovanje iz stava 1 ovog člana uzme u obzir utvrđenu klasifikaciju i međusobnu povezanost poslovnih funkcija, procesa, informacione imovine, IT sistema, IT servisa, zaposlenih i spoljnih pružalaca usluga iz čl. 9 i 10 ove odluke.

(3) Na osnovu analize uticaja na poslovanje iz stava 1 ovog člana, pružalac platnih usluga formalno utvrđuje:

- 1) ključne/kritične poslovne aktivnosti, procese, IT sisteme i servise, uključujući i one koji su povjereni trećim stranama;
- 2) nivoe usluga koje je pružalac platnih usluga dužan da održava ili blagovremeno obnovi;
- 3) ciljna vremena oporavka (engl. *recovery time objective - RTO*), koja označavaju najduži prihvatljiv vremenski period unutar kojeg se, nakon incidenta, poslovni proces i IT sistemi i servisi koji ga podržavaju moraju oporaviti;
- 4) ciljne tačke oporavka (engl. *recovery point objective - RPO*), koje označavaju najduži prihvatljiv vremenski period, prije dešavanja incidenta, za koji podaci smiju biti izgubljeni.

Planiranje kontinuiteta poslovanja

Član 31

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da na osnovu analize uticaja na poslovanje iz člana 30 ove odluke utvrdi plan kontinuiteta poslovanja (engl. *business continuity plan - BCP*).

(2) Prilikom definisanja plana kontinuiteta poslovanja iz stava 1 ovog člana, pružalac platnih usluga je dužan da koordinira te aktivnosti sa svim relevantnim internim i spoljnim akterima i uzme u obzir zavisnost od trećih strana i usluga koje pružaju.

(3) Prilikom definisanja plana kontinuiteta poslovanja iz stava 1 ovog člana, pružalac platnih usluga je dužan da uzme u obzir rizike koji bi mogli negativno uticati na njegove ciljeve po pitanju očuvanja i, po potrebi, ponovnog uspostavljanja dostupnosti, integriteta i povjerljivosti poslovnih funkcija, podržavajućih procesa, IT sistema, IT servisa i informacione imovine.

(4) Plan kontinuiteta poslovanja iz stava 1 ovog člana mora biti osmišljen na način koji omogućava pružaocu platnih usluga da adekvatno reaguje na moguće scenarije vanrednih situacija i da, nakon prekida, može ponovo uspostaviti obavljanje svojih kritičnih poslovnih aktivnosti u okviru ciljnog vremena oporavka (RTO) i ciljne tačke oporavka (RPO).

(5) Plan kontinuiteta poslovanja iz stava 1 ovog člana mora da sadrži spisak prioriteta po kojima će se postupiti u slučaju da je potrebno oporaviti više poslovnih aktivnosti.

(6) Pružalac platnih usluga je dužan da u planu kontinuiteta poslovanja iz stava 1 ovog člana razmotri niz različitih scenarija kojima bi mogao biti izložen, uključujući i ekstremne ali moguće scenarije, kao i scenario sajber napada, i opiše na koji način se u tim scenarijima obezbjeđuje kontinuitet IT sistema i servisa, kao i informaciona sigurnost pružaoca platnih usluga.

Plan oporavka informacionog sistema

Član 32

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da na osnovu analize uticaja na poslovanje iz člana 30 ove odluke i mogućih scenarija iz člana 31 stav 6 ove odluke, razmatranjem kratkoročnih i dugoročnih ciljeva oporavka, utvrdi plan ili planove oporavka informacionog sistema (engl. *disaster recovery plan* - DRP).

(2) Planom oporavka informacionog sistema iz stava 1 ovog člana naročito se utvrđuju:

- 1) uslovi koji moraju biti ispunjeni za primjenu plana;
- 2) detaljan opis postupaka kojima se omogućava oporavak i dostupnost najmanje ključnih/kritičnih IT sistema i servisa u skladu sa definisanim zahtjevima;
- 3) spisak prioriteta po kojima će se postupiti u slučaju da je potrebno oporaviti više IT sistema i/ili servisa;
- 4) podatke o timovima koji će biti odgovorni za oporavak pojedinih IT sistema ili servisa i članovima tih timova, uključujući i njihove jasno utvrđene dužnosti i odgovornosti;
- 5) podatke o lokaciji za oporavak informacionog sistema;
- 6) podatke o ključnim pružaocima usluga.

(3) Plan iz stava 1 ovog člana mora biti usmjeren na oporavak operacija kritičnih poslovnih funkcija, procesa koji se izvršavaju u okviru tih funkcija, informacione imovine i njihovih međuzavisnosti kako bi se izbjegli negativni efekti na funkcionisanje pružalaca platnih usluga i finansijski sistem, uključujući platne sisteme i korisnike platnih usluga, i kako bi se obezbijedilo izvršenje platnih transakcija koje su na čekanju (engl. *pending*).

Testiranje, ažuriranje i dostupnost planova

Član 33

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da redovno testira planove iz čl. 31 i 32 ove odluke i o tome sačinjava izvještaje, pri čemu se adekvatnost planova za ključne/kritične poslovne aktivnosti, procese, IT sisteme i servise, provjerava najmanje jednom godišnje na osnovu ekstremnih, ali mogućih scenarija.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da testiranjem iz stava 1 ovog člana utvrdi da li može uspješno preći na alternativni način obavljanja kritičnih poslovnih aktivnosti iz okruženja predviđenog za oporavak od katastrofe (engl. *disaster recovery environment*), da li može takav režim rada održati dovoljno dug vremenski period i nakon toga ponovo uspostaviti uobičajen rad.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da redovno revidira i ažurira planove iz čl. 31 i 32 ove odluke u skladu sa iskustvima iz prethodno nastalih incidenata, rezultatima testiranja, novim utvrđenim rizicima i prijetnjama, promijenjenim ciljevima i prioritetima oporavka, poslovnim promjenama, uključujući promjene u proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, promjenama u okruženju i u strategiji poslovanja.

(4) U cilju efikasnog sprovođenja planova iz čl. 31 i 32 ove odluke, pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi da su svi zaposleni upoznati sa svojim ulogama i odgovornostima u slučaju nastupanja vanrednih situacija i da su im ovi planovi lako dostupni u tim situacijama.

Izveštavanje i komunikacija u vanrednim situacijama

Član 34

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da obezbijedi izvještavanje nadležnih organa pružaoca platnih usluga o aktivnostima u vezi sa svim relevantnim činjenicama koje se odnose na proces upravljanja kontinuitetom poslovanja, a naročito o testiranju planova iz čl. 31 i 32 ove odluke, analizi nedostataka utvrđenih testiranjem i značajnim promjenama u vezi sa upravljanjem kontinuitetom poslovanja.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da utvrdi mjere u skladu sa kojima će, u slučaju prekida poslovanja ili nastanka druge vanredne situacije, o tome informisati sve relevantne interne i spoljne aktere i održavati komunikaciju sa njima.

Upravljanje odnosom sa korisnicima platnih usluga

Član 35

(1) Pružalac platnih usluga je dužan da uspostavi i sprovodi procese za podizanje svijesti korisnika platnih usluga o sigurnosnim rizicima povezanim sa platnim uslugama usmjeravajući ih i pružajući im pomoć.

(2) Pružalac platnih usluga je dužan da pomoć i smjernice koje nudi korisnicima platnih usluga redovno ažurira u skladu sa novim prijetnjama i ranjivostima, i da o tim promjenama obavještava korisnike platnih usluga.

(3) Pružalac platnih usluga je dužan da omogući korisnicima platnih usluga da onemogućene određene platne funkcionalnosti povezano sa platnom uslugom koju im nudi, ako to dozvoljava funkcionalnost proizvoda.

(4) U slučaju kada je pružalac platnih usluga sa platiocem ugovorio limite potrošnje za platne transakcije koje se izvršavaju određenim platnim instrumentom pružalac platnih usluga je dužan da omogući platiocu da prilagodi te limite do iznosa najvišeg ugovorenog limita.

(5) Pružalac platnih usluga je dužan da korisnicima platnih usluga ponudi mogućnost prijema upozorenja o iniciranju i/ili neuspješnim pokušajima iniciranja platnih transakcija, kako bi im omogućio da otkriju prevare ili zlonamjerno korišćenje njihovih računa.

(6) Pružalac platnih usluga je dužan da obavještava korisnike platnih usluga o promjenama sigurnosnih procedura koje utiču na te korisnike.

(7) Pružalac platnih usluga je dužan da pruži pomoć korisnicima platnih usluga u vezi sa svim pitanjima, zahtjevima za podršku i prijavama nepravilnosti ili problemima u vezi sigurnosti platnih usluga.

(8) Pružalac platnih usluga je dužan da obavijesti korisnike platnih usluga o načinu dobijanja pomoći iz stava 7 ovog člana.

III. ZAVRŠNA ODREDBA

Stupanje na snagu

Član 36

Ova odluka objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“, a stupa na snagu danom stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu („Službeni list CG“, broj 111/22).

O. br. 0101-3480-3/2023

Podgorica, 28.04.2023. godine

Savjet Centralne banke Crne Gore

Predsjedavajući Guverner,

dr **Radoje Žugić**, s.r.

715.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 40/10, 6/13 i 70/17) i člana 219 st. 6 i 8 Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“, br. 72/19 i 8/21), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28.04.2023. godine, donio je

O D L U K U **O NAČINU I ROKOVIMA ZA DOSTAVLJANJE PODATAKA O PRIGOVORIMA KLIJENATA KREDITNIH INSTITUCIJA I KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA**

Član 1

Ovom odlukom određuju se način i rokovi za dostavljanje podataka o prigovorima klijenata kreditnih institucija, odnosno korisnika finansijskih usluga utvrđenih zakonom kojim se uređuje finansijski lizing, faktoring, otkup potraživanja, mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi, Centralnoj banci Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka).

Član 2

Podatke o prigovorima klijenata kreditnih institucija i korisnika finansijskih usluga iz člana 1 ove odluke, kreditne institucije i pružaoci finansijskih usluga dostavljaju na obrascima koji su dati u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se Centralnoj banci u elektronskoj formi, a na zahtjev Centralne banke i u papirnoj formi.

Član 3

Kreditne institucije i pružaoci finansijskih usluga dužni su da podatke iz člana 1 ove odluke dostavljaju polugodišnje, i to za period:

- 1) od 1. januara do 30. juna tekuće godine, do 15. jula tekuće godine;
- 2) od 1. jula do 31. decembra prethodne godine, do 15. januara tekuće godine.

Član 4

Izuzetno od čl. 2 i 3 ove odluke, za 2022. godinu kreditne institucije i pružaoci finansijskih usluga, dužni su da dostave Centralnoj banci podatke o prigovorima koji obuhvataju podatke o podnosiocu i datumu prijema prigovora, predmetu i zahtjevu iz prigovora klijenata kreditne institucije, odnosno korisnika finansijskih usluga, do 1. juna 2023. godine.

Član 5

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

O. br. 0101-3480-4/23
Podgorica, 28.04.2023. godine

Savjet Centralne banke Crne Gore
Predsjedavajući Guverner,
dr **Radoje Žugić**, s.r.

OBRAZAC: ZA PRIGOVORE KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA - PRAVNIH LICA

Naziv pružaoca finansijskih usluga

_____

Za period: _____

VRSTA PRIGOVORA						KOMENTAR
		prigovori	prigovori na koje je odgovoreno u propisanom roku	osnovani prigovori	neosnovani prigovori	
U vezi kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U kreditno-garantnih poslova (izdavanje garancija korisnicima kredita)		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi potraživanja koje je predmet faktoringa (faktoring sa regresom, faktoring bez regresa, domaći faktoring, međunarodni faktoring i obrnuti faktoring)		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne odredbe iz ugovora o osnovnom poslu Nepotpune/netačne odredbe iz ugovora o faktoringu					

	Kamatne stope (visina, obračun..) Izostanak obavještenja o predaji predmeta faktoringa Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi otkupa potraživanja		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne odredbe iz sporazuma o namirenju duga Izostanak obavještenja o prenosu potraživanja Spor oko predmeta obezbjeđenja (hipoteka, zaloga) Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi usluga koje pružaju zaposleni		0	0	0	0	
	Kvalitet pruženih informacija / nepotpune informacije Neadekvatna komunikacija Uslužnost i stručnost zaposlenih Ostalo					
U vezi oglašavanja		0	0	0	0	
Ostalo		0	0	0	0	
UKUPNO		0	0	0	0	

OBRAZAC: ZA PRIGOVORE KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA – FIZIČKIH LICA

Naziv pružaoca finansijske usluge

_____

Za period: _____

VRSTA PRIGOVORA						KOMENTAR
		prigovori	prigovori na koje je odgovoreno u propisanom roku	osnovani prigovori	neosnovani prigovori	
U vezi hipotekarnih kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi potraživanja koje je predmet faktoringa (faktoring sa regresom, faktoring bez regresa, domaći faktoring, međunarodni faktoring i obrnuti faktoring)		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne odredbe iz ugovora o osnovnom poslu Nepotpune/netačne odredbe iz ugovora o faktoringu Kamatne stope (visina, obračun ...) Izostanak obaveštenja o predaji predmeta faktoringa Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi otkupa potraživanja		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne odredbe iz sporazuma o namirenju duga Izostanak obaveštenja o prenosu potraživanja Spor oko predmeta obezbeđenja (hipoteka, zaloga) Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					

U vezi kreditno-garantnih poslova (izdavanje garancija korisnicima kredita)		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije					
	Naknada					
	Ugovorne odredbe					
	Sadržaj opštih uslova poslovanja					
	Ostalo					
U vezi ostalih potrošačkih kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije					
	Kamatne stope (visina, obračun...)					
	Ugovorne odredbe					
	Naknade					
	Sadržaj opštih uslova poslovanja					
	Ostalo					
U vezi prigovora povezanih s trećim stranama		0	0	0	0	
	Prigovori povezani s kreditnim posrednicima					
	Ostalo					
U vezi usluga koje pružaju zaposleni		0	0	0	0	
	Kvalitet pruženih informacija / nepotpune informacije					
	Neadekvatna komunikacija					
	Uslužnost i stručnost zaposlenih					
	Ostalo					
U vezi oglašavanja		0	0	0	0	
Ostalo		0	0	0	0	
UKUPNO		0	0	0	0	

OBRAZAC: ZA PRIGOVORE KLIJENATA KREDITNIH INSTITUCIJA – PRAVNIH LICA

Naziv kreditne institucije

_____

Za period: _____

VRSTA PRIGOVORA						KOMENTAR
		prigovori	prigovori na koje je odgovoreno u propisanom roku	osnovani prigovori	neosnovani prigovori	
U vezi kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi platnih kartica		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi revolving kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi transakcionih računa (nacionalne i međunarodne platne transakcije)		0	0	0	0	
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Funkcionalnost usluge Trajni nalog Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi depozita (po viđenju i oročeni)		0	0	0	0	

	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi internet i mobilnog plaćanja		0	0	0	0	
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Funkcionalnost usluge Ostalo					
U vezi usluge koja se nudi na bankomatima		0	0	0	0	
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Funkcionalnost usluge Ostalo					
U vezi usluga koje pružaju zaposleni		0	0	0	0	
	Kvalitet pruženih informacija / nepotpune informacije Neadekvatna komunikacija Uslužnost i stručnost zaposlenih Ostalo					
U vezi oglašavanja		0	0	0	0	
Ostalo		0	0	0	0	
UKUPNO		0	0	0	0	

OBRAZAC: ZA PRIGOVORE KLIJENATA KREDITNIH INSTITUCIJA – FIZIČKIH LICA

Naziv kreditne institucije

_____

Za period: _____

VRSTA PRIGOVORA						KOMENTAR
		prigovori	prigovori na koje je odgovoreno u propisanom roku	osnovani prigovori	neosnovani prigovori	
U vezi stambenih/hipotekarnih kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi ostalih potrošačkih kredita		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi platnih kartica		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi kredita u obliku dozvoljenog prekoračenja		0	0	0	0	
	Nepotpune/netačne predugovorne informacije Kamatne stope (visina, obračun...) Ugovorne odredbe Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi transakcionih računa (nacionalne i međunarodne platne transakcije)		0	0	0	0	

						0
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Funkcionalnost usluge Trajni nalog Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi depozita (po viđenju i oročeni)		0	0	0	0	0
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi internet i mobilnog plaćanja		0	0	0	0	0
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Funkcionalnost usluge Sadržaj opštih uslova poslovanja Ostalo					
U vezi usluge koja se nudi na bankomatima		0	0	0	0	0
	Način i/ili uslovi ugovaranja Naknade Funkcionalnost usluge Ostalo					
U vezi prigovora povezanih s trećim stranama		0	0	0	0	0
	Prigovori povezani s kreditnim posrednicima Ostalo					
U vezi usluga koje pružaju zaposleni		0	0	0	0	0
	Kvalitet pruženih informacija / nepotpune informacije Neadekvatna komunikacija Uslužnost i stručnost zaposlenih Ostalo					
U vezi oglašavanja		0	0	0	0	0
Ostalo		0	0	0	0	0
UKUPNO		0	0	0	0	0